

Rezultati istraživanja o zapošljivosti
studenata koji su diplomirali
akademske godine 2015./2016.

Što nakon diplome?

agencija za znanost i visoko obrazovanje

Nakladnik:

Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Za nakladnika:

prof. dr. sc. Jasmina Havranek, ravnateljica

Urednik:

Igor Drvodelić

Autori:

dr. sc. Katarina Pažur Aničić
prof. dr. sc. Diana Šimić
prof. dr. sc. Blaženka Divjak (na projektu sudjelovala do 8. lipnja 2017. godine)

Recenzent:

doc. dr. sc. Teo Matković

Suradnici na projektu:

Kristina Svalina, Petra Košutić, Višnja Francetić

Lektura:

Petra Glavor Petrović

Dizajn:

Prospekt d.o.o.

Naklada:

500 kom.

ISBN 978-953-7584-15-3

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001010711

Rezultati istraživanja o zapošljivosti studenata koji su diplomirali akademske godine 2015./2016.

dr. sc. Katarina Pažur Aničić, prof. dr. sc. Diana Šimić,
prof. dr. sc. Blaženka Divjak (na projektu sudjelovala
do 8. lipnja 2017. godine)

Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Unapređenje sustava osiguravanja
i unapređenje kvalitete visokog obrazovanja

Publikacija je tiskana u okviru projekta SKAZVO (Unapređenje sustava osiguravanja i unapređenje kvalitete visokog obrazovanja) financiranog iz Europskog socijalnog fonda. Vrijednost projekta je 20.391.217,54 kuna od čega je 85% izravna dodjela AZVO-u iz Europskog socijalnog fonda (Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.).

Zagreb, listopad 2018. godine

Imenice u ovom tekstu kao što su student, poslodavac i sl. podrazumijevaju rodnu razliku.

Sadržaj

Uvod	7
Materijali i metode	9
Anketni upitnik	9
Ispitanici	9
Rezultati	13
A. Podaci o ispitanicima.....	13
B. Studijski program završen akademske godine 2015./2016.....	14
C. Angažiranost tijekom studija	16
D. Tranzicija sa studija na posao	21
E. Prvi posao nakon diplome.....	27
F. Podrška za rani razvoj karijera u okviru visokih učilišta	35
G. Generičke i prenosive/transverzalne kompetencije i H. opće/generičke digitalne kompetencije.....	38
Zaključak	43
Prilog: Broj ispitanika koji su sudjelovali u istraživanju prema visokim učilištima.....	46
Sažetak.....	50

Uvod

Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) tijekom 2017. godine provela je anketu o zapošljivosti diplomanada na nacionalnoj razini u okviru projekta SKAZVO – Unapređenje sustava osiguravanja i unapređenje kvalitete visokog obrazovanja. Cilj je provođenja ankete o zapošljivosti diplomanada bio prikupljanje podataka o generaciji studenata koji su diplomirali na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj 2016. godine, o njihovu zadovoljstvu pripremom za tržište rada u okviru visokih učilišta te o prijelazu iz sustava visokog obrazovanja na tržište rada i prvom zaposlenju. Rezultati analize prikupljenih podataka predstavljaju temelj za unapređenje sustava visokog obrazovanja i poticanje aktivnosti usmjerenih boljoj povezanosti s tržištem rada. Valja spomenuti kako je 2014. godine AZVO proveo pokusnu anketu o zapošljivosti diplomanada¹ koji su upisali studij 2010. godine tako da se predmetno istraživanje, čiji su rezultati opisani u tom izvješću, može smatrati prvim nacionalnim istraživanjem zapošljivosti diplomanada u Republici Hrvatskoj.

Anketiranje je diplomanada provedeno u nekoliko faza, u suradnji s Fakultetom organizacije i informatike (FOI) Sveučilišta u Zagrebu:

1. prikupljanje podataka o diplomiranim studentima (svibanj – prosinac 2016.)
2. kreiranje anketnog upitnika (ožujak – travanj 2017.)
3. implementacija upitnika za online provedbu (travanj – svibanj 2017.)
4. provođenje anketnog ispitivanja među diplomandima (1. lipnja – 25. srpnja 2017.)
5. obrada i analiza prikupljenih podataka te priprema izvješća (kolovoz 2017. - ožujak 2018.)

Ovo izvješće donosi kratak opis anketnog upitnika i strukture ispitanika te osnovne rezultate deskriptivne statistike. Osim zbirnog izvješća pripremljena su i pojedinačna izvješća za visoka učilišta kako bi mogli dobiti detaljniji uvid u strukturu zapošljivosti svojih diplomanada.

¹ Mrnjavac, Ž.; Pivac, S. 2015. Rezultati istraživanja o zadovoljstvu studenata studijskim programima i spremnosti za tržište rada, dostupno na: <https://www.azvo.hr/images/stories/publikacije/>

Materijali i metode

Anketni upitnik

Kreirani anketni upitnik sadržavao je sljedeće skupove pitanja:

- A. PODACI O ISPITANICIMA
- B. STUDIJSKI PROGRAM ZAVRŠEN AKADEMSKE GODINE 2015./2016.
- C. ANGAŽIRANOST TIJEKOM STUDIJA
- D. TRANZICIJA SA STUDIJA NA POSAO
- E. PRVI POSAO NAKON DIPLOME
- F. PODRŠKA ZA RANI RAZVOJ KARIJERA U OKVIRU VISOKIH UČILIŠTA
- G. GENERIČKE I PRENSIVE/TRANSVERZALNE KOMPETENCIJE
- H. OPĆE/GENERIČKE DIGITALNE KOMPETENCIJE
- I. ZAVRŠNI DIO

Pri izradi upitnika konzultirana je relevantna literatura na europskoj razini u području praćenja zapošljivosti diplomanada te relevantnih generičkih i digitalnih vještina, a pojedine su ljestvice i pitanja modificirani prema upitniku REFLEX/HEGESCO². Dijelovi upitnika A – E tako se temelje na strukturi REFLEX/HEGESCO upitnika, F dio upitnika kreiran je u okviru projekta SKAZVO, G dio upitnika kombinira popis vještina koje se pojavljuju u REFLEX/HEGESCO upitniku i popis osnovnih generičkih vještina proizišlih iz projekta Tuning³, dok H dio upitnika sadržava skraćen i prilagođen popis digitalnih vještina prema okviru digitalnih kompetencija DIGCOMP⁴.

Ispitanici

Samom je istraživanju prethodilo prikupljanje podataka o studentima koji su završili preddiplomski sveučilišni ili stručni studij te diplomski sveučilišni ili specijalistički diplomski stručni studij na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj akademske godine 2015./2016. Radi prikupljanja podataka AZVO je pripremio dopis za visoka učilišta s pozivom na suradnju u procesu prikupljanja podataka. Osim dopisa koji je upućen visokim učilištima u travnju 2016.

² HEGESCO Master Questionnaire: http://www.hegesco.org/pliki/Questionnaire_final_ENG.pdf

³ Tuning Educational Structures in Europe: <http://www.unideusto.org/tuningeu/competences/generic.html>

⁴ The Digital Competence Framework 2.0: <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomp/digital-competence-framework>

godine, visoka su učilišta dobila i obrazac koji se studentima uručio pri diplomiranju. Cilj je obrasca bio prikupiti odgovarajuće informacije diplomanada (ime, prezime, OIB, broj mobitela, telefonski broj, e-adresu), kao i privolu da im se može obratiti u vezi s provođenjem istraživanja nekoliko mjeseci nakon završetka studija. Obrasci su se prikupljali do kraja prosinca 2016. godine.

Visoka su učilišta AZVO-u dostavila popunjene obrasce za ukupno 12 759 studenata. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS)⁵ na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj 2016. godine diplomiralo je ukupno 32 895 studenata, što znači da je ovim istraživanjem obuhvaćeno 34 % populacije.

Radi uklanjanja potencijalnih poteškoća 24. travnja 2017. godine poslana je testna verzija online upitnika na e-adrese nasumično odabranih diplomanada ciljne skupine. Konačna je verzija online upitnika poslana na 12 759 e-adresa, od kojih su inicijalno u potpunosti upitnik ispunila 1523 diplomanda.

S obzirom na početni odziv ispitanika, 30. lipnja 2017. godine poslan je podsjetnik na 11 236 e-adresa onih ispitanika koji nisu započeli ispunjavati upitnik kako bi se dodatno potaknulo sudjelovanje u istraživanju. Dana 3. srpnja 2017. godine započelo je telefonsko kontaktiranje s ispitanicima i trajalo je do 25. srpnja 2017. godine. Cilj takve vrste kontaktiranja s ispitanicima bilo je pojašnjavanje eventualnih nedoumica pri ispunjavanju i također poticaj na sudjelovanje. Kontaktiralo se s onima koji nisu ispunili upitnik u potpunosti te s onima koji ga nisu ni počeli ispunjavati unatoč podsjetniku. Ukupno je telefonski kontaktirano s 11 401 ispitanikom. Planirano je i slanje drugog podsjetnika, ovisno o odzivu, te je 17. srpnja 2017. godine poslan drugi podsjetnik na 8 402 e-adrese.

Konačan je rezultat taj da je ukupno 7201 ispitanik pristupio online upitniku. Odziv prema visokim učilištima prikazan je u tablici navedenoj u prilogu ovog izvješća. Popunjavanju ankete u dijelu A: Podaci o ispitanicima pristupilo je 6769 ispitanika, što znači da je njih 432 samo otvorilo upitnik i odmah na početku odustalo od popunjavanja. Na pitanja u dijelu B: Studijski program završen akademske godine 2015./2016. počelo je odgovarati 6424 ispitanika, no njih 2066 završilo je preddiplomski studij i nastavilo studirati na diplomskom studiju te stoga ne predstavljaju ciljnu skupinu za predmetno istraživanje. Sukladno s tim, nakon pitanja koje identificira takve ispitanike, dalje se analiziraju samo odgovori onih ispitanika koji su prešli iz sustava visokog obrazovanja na tržište rada. Na dio C: Angažiranost za vrijeme studija počela su odgovarati 4164 ispitanika, a na dio D: Tranzicija sa studija na posao počelo je odgovarati 4039 ispitanika. S obzirom na to da je u dijelu D dio ispitanika naznačio da su još uvijek nezaposleni, dio E: Prvi posao nakon diplome nastavili su popunjavati samo oni ispitanici koji su se zaposlili, njih 3267. Dio F: Podrška za rani razvoj karijera u okviru visokih učilišta mogli su popuniti i ispitanici koji se nisu još zaposlili tako da je broj zaprimljenih odgovora 3781 (od toga 3211 zaposlenih i 570 nezaposlenih). Dio G: Generičke i prenosive/transverzalne kompetencije

⁵ Državni zavod za statistiku. 2017. Studenti koji su diplomirali/završili sveučilišni ili stručni studij u 2016. (priopćenje): https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2016/08-01-06_01_2016.htm

popunila su 2892 ispitanika, a dio H: Opće/generičke digitalne kompetencije popunilo je 2857 ispitanika. Može se zaključiti kako u anketi nema kritičnih točaka, odnosno dijelova upitnika nakon kojeg bi već broj ispitanika odustao od daljnjeg popunjavanja ankete. Sukladno s prikazom u tablici 1., vidljivo je kako su anketni upitnik u potpunosti ispunila 5493 ispitanika, odnosno 76,3 % onih koji su pristupili popunjavanju upitnika. U tablici je detaljnije prikazan postotak odziva ispitanika prema pojedinim dijelovima anketnog upitnika.

Tablica 1. Odziv ispitanika prema dijelovima anketnog upitnika

DIO ANKETNOG UPITNIKA	Ukupan broj ispitanika koji su mogli pristupiti pojedinom dijelu ankete	Broj ispitanika koji su pristupili popunjavanju dijela ankete	Broj ispitanika koji su popunili dio ankete	% završenih za pojedini dio	Broj ispitanika koji su u potpunosti završili popunjavanje ankete	% završenih od ukupnog broja ispitanika
A. PODACI O ISPITANICIMA	7201	6769	6769	94,0 %		
B. STUDIJSKI PROGRAM ZAVRŠEN AKADEMSKE GODINE 2015./2016.	7201	6424	4358	89,2 %	2066	28,7 %
C. ANGAŽIRANOST TIJEKOM STUDIJA	5135	4164	4164	81,1 %		
D. TRANZICIJA SA STUDIJA NA POSAO	5135	4039	3456	67,3 %		
E. PRVI POSAO NAKON DIPLOME	4552	3267	3267	71,8 %		
F. PODRŠKA ZA RANI RAZVOJ KARIJERA U OKVIRU VISOKIH UČILIŠTA	5135	3781	3781	84,7 %	570	7,9 %
G. GENERIČKE I PRENOSIVE/ TRANSVERZALNE KOMPETENCIJE	4552	2892	2892	63,5 %		
H. OPĆE/ GENERIČKE DIGITALNE KOMPETENCIJE	4552	2857	2857	62,8 %	2857	39,7 %
					Ukupan broj završenih	76,3 %

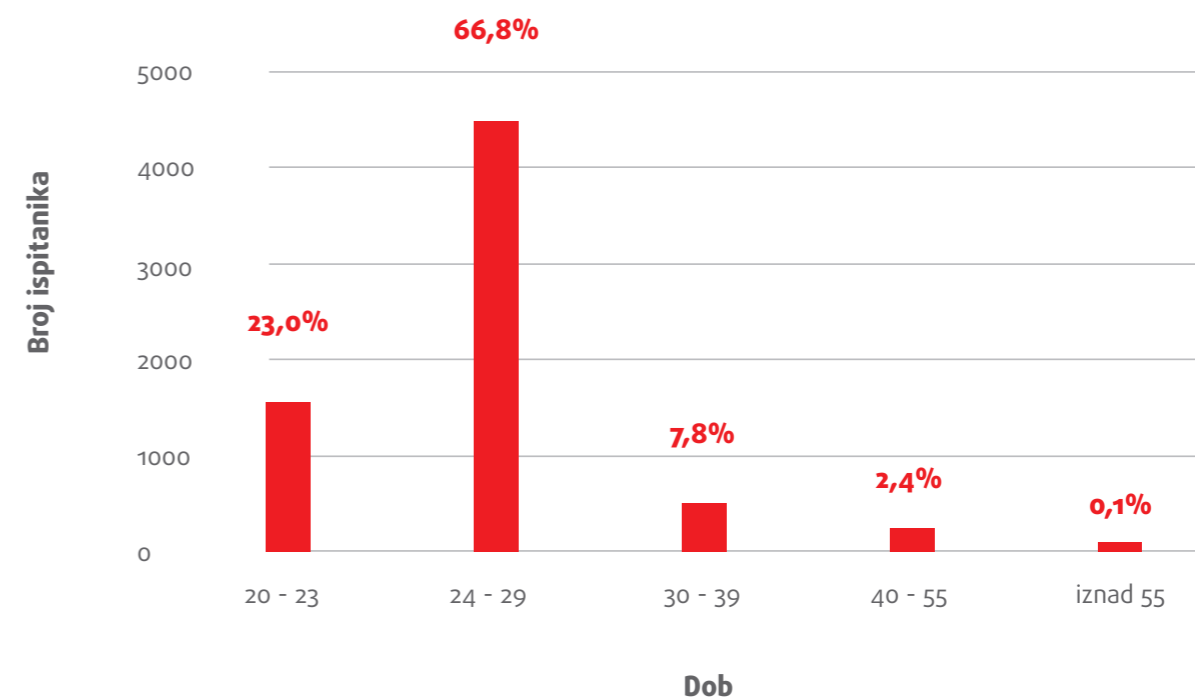
Napomena: Postotak završenih za pojedini dio prikazuje omjer broja ispitanika koji su popunili određeni dio upitnika u potpunosti u odnosu na ukupan broj ispitanika koji su mogli pristupiti pojedinom dijelu upitnika, dok postotak završenih od ukupnog broja ispitanika prikazuje omjer broja ispitanika koji su u potpunosti završili popunjavanje ankete u odnosu na ukupan broj ispitanika koji su mogli pristupiti pojedinom dijelu ankete.

Rezultati

A. Podaci o ispitanicima

Od 6769 diplomanada koji su započeli popunjavati upitnik 2687 (39,7 %) su muškarci, a 4082 (60,3 %) žene. Ta je struktura ispitanika prema dobi u skladu sa strukturom cijele populacije prema DZS-u (40 % studenata i 60 % studentica diplomiralo je u 2016. godini)⁶. Struktura ispitanika prema dobi prikazana je na slici 1. Kao što je vidljivo, najveći se broj ispitanika (66,8 %) nalazi u dobnoj skupini od 24 do 29 godina, 23 % ispitanika je mlađe (20 – 23 godine), dok su ostali stariji od 30 godina.

Slika 1. Struktura ispitanika prema dobi (N = 6769)

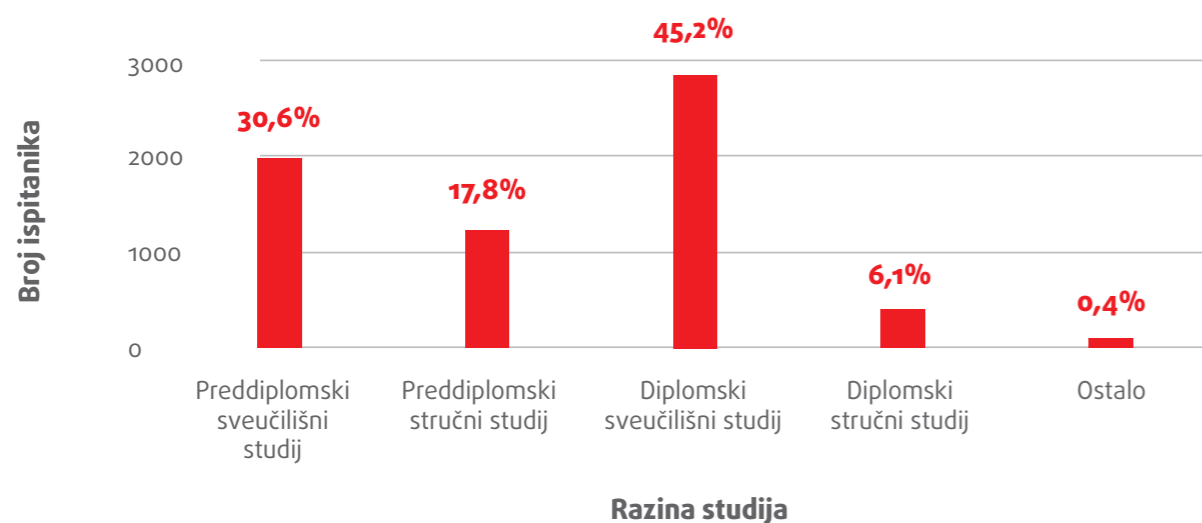
⁶ Ibid.

B. Studijski program završen akademske godine 2015./2016.

Drugi se skup pitanja u anketnom upitniku odnosi na studijski program koji su ispitanici završili akademske godine 2015./2016. Odgovaranju na drugi skup pitanja pristupila su 6424 ispitanika, što znači da je 345 ispitanika odustalo od ispunjavanja ankete nakon uvodnog dijela, odnosno njih 777 od ukupnog broja koji su pristupili anketi.

Odgovor na prvo pitanje u drugom dijelu ankete pokazuje broj ispitanika prema tipu visokom učilišta, odnosno 96,9 % ispitanika navelo je kako je završilo studij na javnome visokom učilištu, a 3,1 % ispitanika na privatnome visokom učilištu.

Pri odgovoru na pitanje o razini završenog studija akademske godine 2015./2016. uočeno je da se među odgovorima „ostalo“ pojavio veći broj ispitanika koji su se izjasnili da su završili integrirani preddiplomski i diplomski studij, što je pokazatelj da bi u sljedećoj iteraciji ankete trebalo i tu opciju uvrstiti kao mogući odabir. Međutim, ukoliko je student završio integrirani studij, utoliko se podrazumijeva da je završio diplomski studij, stoga su za potrebe ove analize ti studenti pribrojani studentima koji su kao odabir označili „diplomski studij“. Drugi uzorak pokazuje studente koji su kao završeni studij naveli „specijalistički diplomski stručni studij“, što zapravo podrazumijeva odabir „diplomski stručni studij“, no također upozorava na potrebu da se taj izraz preoblikuje u sljedećim iteracijama ankete. Nakon odrađenih korekcija struktura ispitanika prema završenoj razini studija pokazuje se da je 30,6 % završilo preddiplomski sveučilišni studij, 17,8 % završilo je preddiplomski stručni studij, 45,2 % diplomski ili integrirani sveučilišni studij, 6,1 % diplomski stručni studij, a za 0,4 % nije moguće detektirati točnu završenu razinu studija. Struktura studenata prema završenoj razini studija prikazana je na slici 2.

Slika 2. Broj ispitanika prema završenoj razini studija (N = 6424)

Za ispitanike koji su kao završenu razinu studija naznačili preddiplomski sveučilišni ili stručni studij bilo je važno detektirati jesu li nastavili studij na diplomskoj razini ili su prešli na tržište rada. Tako je 60,2 % studenata nastavilo studirati na istom visokom učilištu, 5,1 % na drugome visokom učilištu u Republici Hrvatskoj (RH), 1,3 % studij je nastavilo na visokom učilištu u inozemstvu, 5,9 % nastavilo je studirati u statusu izvanrednog studenta uz rad, a 27,6 % odlučilo se zaposliti nakon završetka preddiplomskog studija.

U nastavku se analiziraju odgovori 4358 ispitanika koji su prešli na tržište rada. Od tog broja 50,9 % završilo je studij u predviđenom roku, 28,6 % godinu dana nakon predviđenog vremena trajanja studija, a 20,5 % više od godinu dana nakon predviđenog vremena trajanja studija. Većina je ispitanika (69,6 %) posljednje dvije godine studirala u statusu redovitog studenta, 23,4 % u statusu izvanrednog studenta jer su paralelno uz studij radili, a 4,7 % u statusu izvanrednog studenta zbog zaostajanja u prethodnom tijeku studija. Među odgovorima 2,3 % ispitanika koji su kao odabir označili „ostalo“ pojavljuju se sljedeći: jednu godinu studirao/la sam redovito, a jednu godinu izvanredno, izvanredno zbog drugih razloga osim navedenih u ponuđenim opcijama (jedino je takav način studija bio ponuđen; zbog trudnoće i rođenja djeteta; jer se radi o drugom upisanom studiju...).

Podaci u tablici 2. prikazuju da je prema razini i vrsti završenog studija istraživanjem obuhvaćen relativno manji udio studenata preddiplomskog studija, odnosno veći udio studenata diplomskog studija u odnosu na ukupnu populaciju diplomiranih studenata u 2016. godini⁷. Razlozi za to mogu biti slabiji odziv studenata preddiplomskih studija na sudjelovanje u istraživanju ili ranije odustajanje od ispunjavanja anketnog upitnika. Prema studentskom je statusu u istraživanju nešto manja zastupljenost redovitih studenata u odnosu na cijelu populaciju. Uočena razlika može biti posljedica razlike u definiciji izvanrednog studenta s obzirom na to da se status studenta tijekom studija može mijenjati, no nije tako velika da bi upućivala na problem reprezentativnosti uzorka.

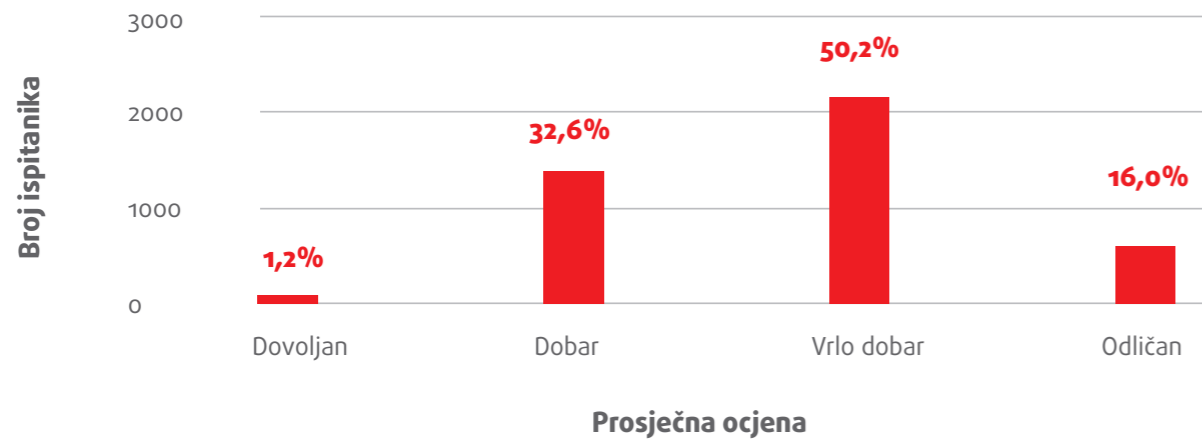
Tablica 2. Karakteristike ispitanika prema razini i vrsti studija

	Podaci DZS-a	Podaci iz istraživanja
ZAVRŠENA RAZINA STUDIJA	N = 32 895	N = 6424
preddiplomski sveučilišni	31,4 %	30,6 %
preddiplomski stručni	23,6 %	17,8 %
kratki stručni preddiplomski	0,1 %	-
diplomski sveučilišni (+ integrirani)	37,3 %	45,2 %
diplomski stručni	7,6 %	6,1 %
ostalo	-	0,4 %
STUDENSKI STATUS	N = 32 895	N = 4358
redoviti	73,7 %	69,6 %
izvanredni	26,3 %	28,1 %

⁷ Ibid.

C. Angažiranost tijekom studija

U C dijelu anketnog upitnika ispitana je angažiranost studenata tijekom studija. Broj ispitanika koji su se izjasnili da su prešli iz sustava visokog obrazovanja na tržište rada te su nastavili odgovarati na pitanja u ovom dijelu ankete iznosi 4164. Uspjeh studenata na studiju pokazuje kako je najveći broj ispitanika studij završio s prosječnom ocjenom vrlo dobar (50,2 %) i ocjenom dobar (32,6 %). S ocjenom odličan studij je završilo 16 % ispitanika, a svega 1,2 % ispitanika s ocjenom dovoljan. Distribucija ocjena prema ispitanicima prikazana je na slici 3.

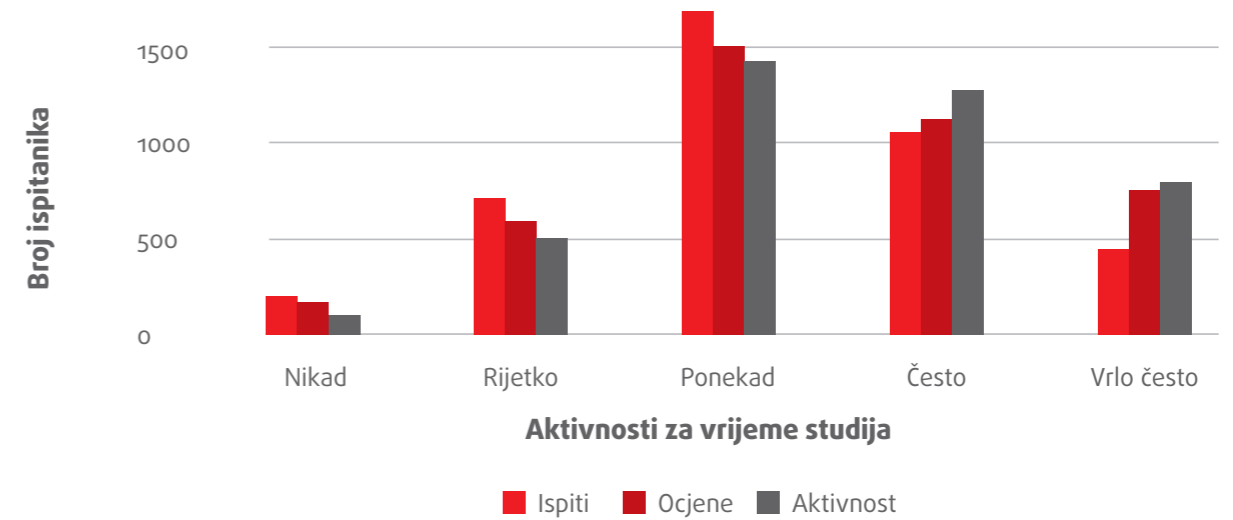

Slika 3. Prosječna ocjena ispitanika (N = 4164)

Uz pitanje o prosječnoj ocjeni studenti su odgovorili na tri pitanja koja pokazuju njihovo ponašanje tijekom studija:

1. Radio/la sam iznad onoga što je bilo obvezatno kako bi prošao/la ispите (ispiti)
2. Težio/la sam najvišim ocjenama/rezultatima (ocjene)
3. Bio/la sam aktivan/na nastavi (aktivnost).

Odgovor na sva tri pitanja pokazuje da je najveći broj ispitanika kao odgovor odabrao srednju vrijednost „ponekad“ te „često“. Distribucija odgovora na sva tri pitanja prikazana je na slici 4. te detaljno u tablici 3.

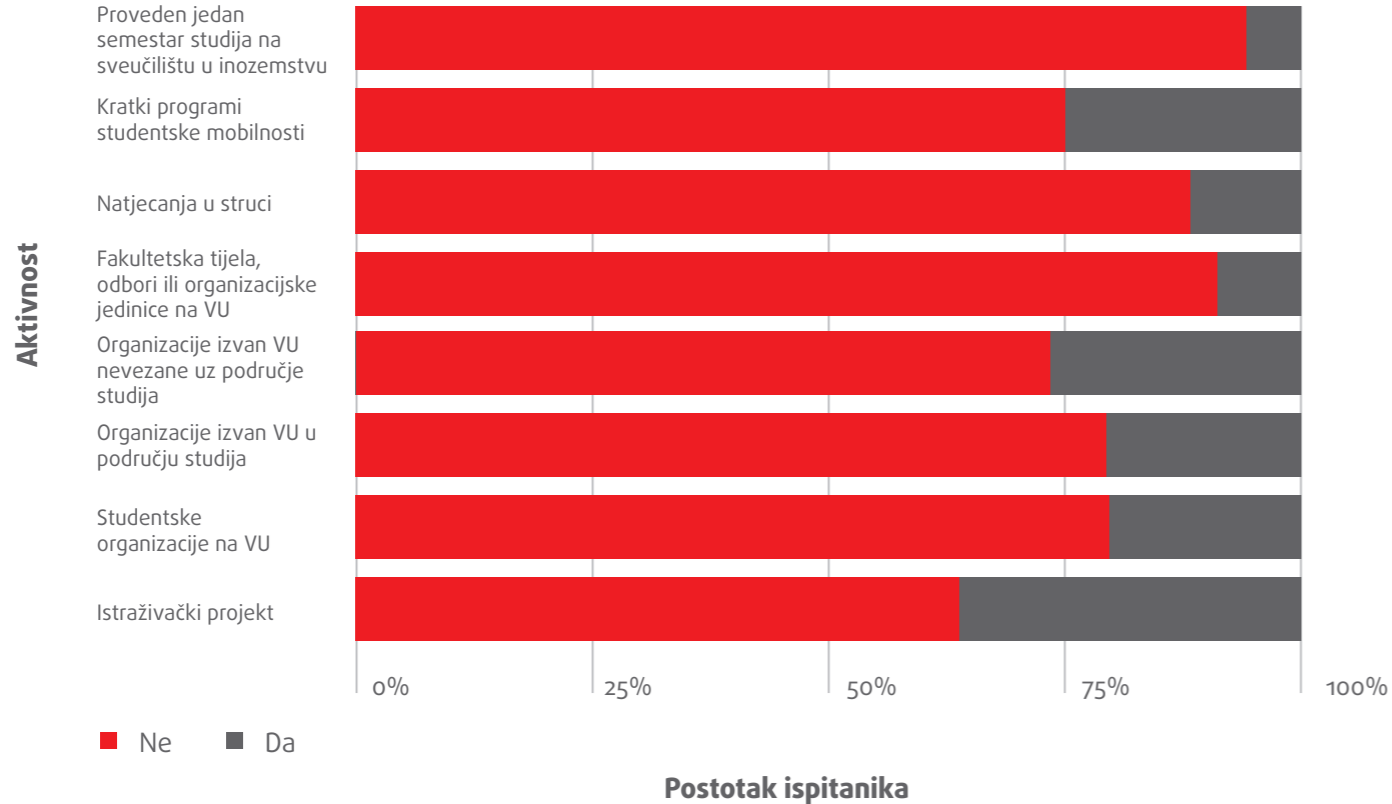
Slika 4. Ponašanje ispitanika tijekom studija (N = 4164)

Tablica 3. Struktura odgovora ispitanika na tri pitanja o ponašanju tijekom studija

ODGOVOR	PONAŠANJE TIJEKOM STUDIJA					
	ispiti		ocjene		aktivnost	
nikad	223	5,4 %	193	4,6 %	113	2,7 %
rijetko	722	17,3 %	572	13,7 %	516	12,4 %
ponekad	1691	40,6 %	1510	36,3 %	1428	34,3 %
često	1084	26,0 %	1110	26,7 %	1278	30,7 %
vrlo često	444	10,7 %	779	18,7 %	829	19,9 %
Ukupno	4164		4164		4164	

Legenda: ispiti: Radio/la sam iznad onoga što je bilo obvezatno kako bi prošao/la ispите; ocjene: Težio/la sam najvišim ocjenama/rezultatima; aktivnost: Bio/la sam aktivan/na nastavi.

Odgovori na pitanja o dodatnim aktivnostima studenata tijekom studija upućuju na vrlo malen broj studenata koji su u sklopu studijskog programa proveli barem jedan semestar studija na sveučilištu u inozemstvu (6,6 %), dok je nešto veći postotak studenata sudjelovao u kratkim programima studentske mobilnosti kao što su ljetne škole, seminari i studijski posjeti (25,1 %). Malen je broj studenata naveo kako je sudjelovao u radu fakultetskih tijela, odbora ili organizacijskih jedinica na visokom učilištu (8,6 %). Gotovo se jednak broj ispitanika izjasnio aktivnim u radu studentskih organizacija na visokom učilištu (19,9 %) ili izvan visokog učilišta, a povezano s područjem studiranja (20,3 %) te nevezano uz područje studiranja (26,3 %). Pozitivan je podatak da je čak 34,3 % studenata imalo priliku raditi s nastavnikom na istraživačkom projektu, a njih 10,6 % sudjelovalo je na natjecanjima u struci, kao što je prikazano na slici 5.

Slika 5. Sudjelovanje u dodatnim aktivnostima tijekom studija (N = 4164)

Tablica 4. prikazuje razlike u sudjelovanju ispitanika u dodatnim aktivnostima tijekom studija ovisno o vrsti pohađanoga studijskog programa. Uočljivo je da su studenti sveučilišnih studija bili znatno aktivniji u svim segmentima izvannastavnih aktivnosti.

Tablica 4. Postotak ispitanika koji su sudjelovali u dodatnim aktivnostima prema vrsti studija

AKTIVNOST TIJEKOM STUDIJA	SUDJELOVANJE U AKTIVNOSTI	
	stručni studij (N = 1053)	sveučilišni studij (N = 3092)
Imao/la sam priliku raditi s nastavnikom na istraživačkom projektu	27,3 %	36,8 %
Bio/la sam aktivan/na u radu studentskih organizacija na visokom učilištu	13,5 %	22,2 %
Bio/la sam aktivan/na u radu raznih organizacija izvan visokog učilišta povezanih s područjem studiranja	16,0 %	21,9 %
Bio/la sam aktivan/na u radu raznih organizacija izvan visokog učilišta nevezanih uz područje studiranja	20,4 %	28,4 %
Sudjelovao/la sam u radu fakultetskih tijela, odbora ili organizacijskih jedinica na visokom učilištu	6,6 %	9,3 %
Sudjelovao/la sam na natjecanjima u struci	5,8 %	12,3 %
Sudjelovao/la sam u kratkim programima studentske mobilnosti – ljetne škole, seminari, studijski posjeti i sl.	20,0 %	26,9 %
Proveo/la sam najmanje jedan semestar studija na sveučilištu u inozemstvu	2,0 %	8,2 %

Jedan od važnih čimbenika koji utječe na zapošljivost studenata nakon završetka studija jest i radno iskustvo tijekom studija, koje se prvenstveno može steći obvezatnom stručnom praksom⁸. Negativan je podatak da čak 46,2 % ispitanika u sklopu studijskog programa nije imalo obvezatnu stručnu praksu. Njih 32,5 % odradilo je obvezatnu stručnu praksu u trajanju do mjesec dana u Republici Hrvatskoj, a 19,2 % odradilo je praksu u trajanju duljem od mjesec dana u Hrvatskoj. Manji je postotak ispitanika naveo kako je obavio obvezatnu stručnu praksu u inozemstvu. Podaci prikazani u tablici 5. i 6. pokazuju da je obvezatna stručna praksa zastupljenija na privatnim visokim učilištima nego na javnim, te također na stručnim studijima u odnosu na sveučilišne studije.

Tablica 5. Zastupljenost obvezatne stručne prakse prema vrsti visokog učilišta

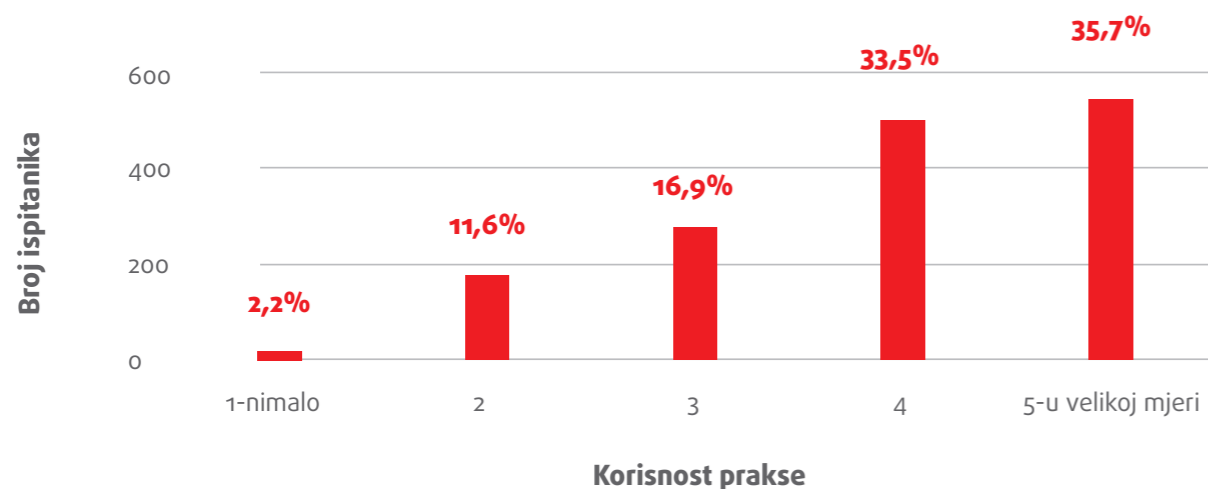
TIP VISOKOG UČILIŠTA	OPCIJE OBVEZATNE STRUČNE PRAKSE					N
	< 1 mj. u RH	< od 1 mj. u inozemstvu	> 1 mj. u RH	> 1 mj. u inozemstvu	Praksa nije bila obvezatna	
javno	32,3 %	0,7 %	18,9 %	1,3 %	46,8 %	4029
privatno	40,0 %	1,5 %	28,1 %	3,7 %	26,7 %	135

⁸ Botrić, V. 2017. Studija o stručnoj praksi u visokom obrazovanju. Ministarstvo znanosti i obrazovanja: https://mzo.hr/sites/default/files/dokumenti/2017/OBRAZOVANJE/Visoko/Razvoj_visokog/studija_o_strucnoj_praksi_u_visokom_obrazovanju.pdf

Tablica 6. Zastupljenost obvezatne stručne prakse prema vrsti studija

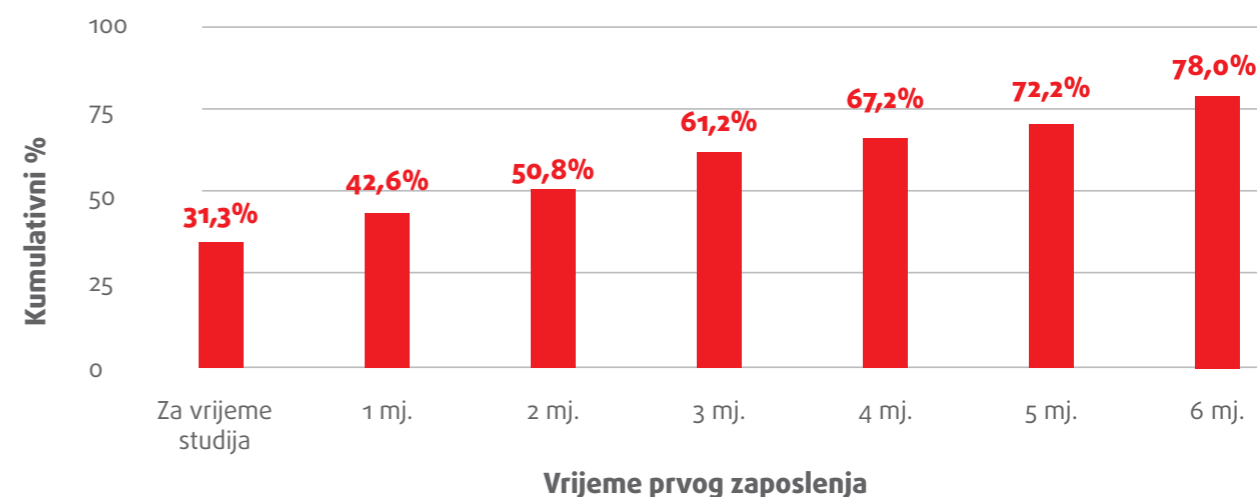
VRSTA STUDIJA	OPCIJE OBVEZATNE STRUČNE PRAKSE					N
	< 1 mj. u RH	< od 1 mj. u inozemstvu	> 1 mj. u RH	> 1 mj. u inozemstvu	Praksa nije bila obvezatna	
stručni studij	46,1 %	0,7 %	29,4 %	1,1 %	22,7 %	1053
sveučilišni studij	27,8 %	0,7 %	15,8 %	1,5 %	54,2 %	3092

Povezano sa studentima koji su u sklopu studijskog programa imali obvezatnu stručnu praksu, statistika pokazuje da je percepcija te prakse među studentima pozitivna, odnosno smatraju praksu korisnom za stjecanje općih, životnih i radnih vještina, što je vidljivo iz podataka prikazanih na slici 6.

Slika 6. Korisnost obvezatne stručne prakse (N = 1565)

D. Tranzicija sa studija na posao

Dio upitnika obuhvaća skup pitanja povezanih s tranzicijom sa studija na posao. Odgovor na prvo pitanje pokazuje da je najveći broj ispitanika (38,5 %) počeo aktivno tražiti posao prije završetka studija, 24,9 % neposredno prije završetka studija, a 36,6 % nakon završetka studija. Kako je velik dio studenata počeo aktivno tražiti posao prije ili neposredno prije završetka studija, tako se njih 31,3 % zaposlilo još tijekom studija, 7,5 % studenata na prvo je zaposlenje čekalo više od 6 mjeseci, a 14,4 % još je uvijek bilo nezaposleno u trenutku provođenja ankete. S druge strane, detaljnijim je analizama utvrđeno da dio studenata rad putem studentskog ugovora smatra zaposlenjem, što je vjerojatno jedan od razloga većeg broja studenata koji su naznačili da su se zaposlili tijekom studija. Kumulativni prikaz broja mjeseci koji je protekao do prvog zaposlenja prikazan je na slici 7. Pri tumačenju podataka valja imati na umu kako su podaci o diplomiranim studentima prikupljeni od svibnja do prosinca 2016. godine, dok je sama anketa provedena tijekom lipnja i srpnja 2017. godine te stoga nisu svi ispitanici zatečeni na istoj točki (nekima je prošlo kraće, a nekima dulje razdoblje od diplomiranja).

Slika 7. Kumulativni prikaz proteklog vremena do prvog zaposlenja nakon studija (N=4039)

Tablica 7. pokazuje da nema većih razlika u vremenu zapošljavanja prema spolu, no ipak se nešto veći broj muških ispitanika (36,1 %) zaposlio tijekom studija u odnosu na broj ženskih ispitanika (28,1 %). Tablica 8. pokazuje da se 53,7 % ispitanika koji su pohađali privatna visoka učilišta zaposlilo tijekom studija, u odnosu na 30,6 % ispitanika koji su pohađali javna visoka učilišta. Ipak, nešto se veći broj ispitanika koji su pohađali javna visoka učilišta zaposlio u prva 3 mjeseca nakon diplomiranja. Također, veći se broj ispitanika koji su pohađali stručni studij (41,4 %) zaposlio tijekom studija u odnosu na 27,8 % ispitanika koji su pohađali sveučilišni studij (tablica 9.). Ipak, znatan se broj ispitanika koji su pohađali sveučilišni studij zaposlio nekoliko mjeseci nakon diplomiranja. Tablica 10. pokazuje da „odlikaši“ nisu u prednosti što se tiče bržeg zaposlenja, već da se veći postotak studenata s nižim prosjekom ocjena zaposlio tijekom studija u odnosu na one s višim prosjekom ocjena. Jedno od mogućih objašnjenja

jest činjenica da je studentima koji rade teže uskladiti poslovne i fakultetske obveze te im nije toliko bitan prosjek ocjena, već prolazna ocjena. Iako se stručna praksa općenito smatra važnim čimbenikom u pripremi studenata za njihovu bržu i lakšu tranziciju na tržište rada i pronalazak prvog zaposlenja, podaci u tablici 11. pokazuju da u predmetnom istraživanju nedostatak obvezatne stručne prakse tijekom studija nije povezan s vremenom proteklom do pronalaska prvog zaposlenja u odnosu na ispitanike koji su tijekom studija odradili obvezatnu stručnu praksu.

Tablica 7. Vrijeme proteklo do zaposlenja po spolu

SPOL	VRIJEME PROTEKLO DO PRVOG ZAPOSLENJA									
	Za vrijeme studija	1 mj.	2 mj.	3 mj.	4 mj.	5 mj.	6 mj.	> 6 mj.	Još sam nezaposlen/a	N
muški	36,1 %	12,6 %	7,3 %	9,4 %	5,0 %	3,9 %	5,2 %	7,3 %	13,1 %	1588
ženski	28,1 %	10,4 %	8,8 %	11,2 %	6,4 %	5,8 %	6,3 %	7,7 %	15,3 %	2451

Tablica 8. Vrijeme proteklo do zaposlenja po tipu visokog učilišta

VRSTA VISOKOG UČILIŠTA	VRIJEME PROTEKLO DO PRVOG ZAPOSLENJA									
	Za vrijeme studija	1 mj.	2 mj.	3 mj.	4 mj.	5 mj.	6 mj.	> 6 mj.	Još sam nezaposlen/a	N
javno	30,6 %	11,5 %	8,3 %	10,7 %	5,9 %	5,0 %	5,8 %	7,6 %	14,6 %	3916
privatno	53,7 %	4,1 %	4,1 %	4,1 %	5,7 %	6,5 %	6,5 %	5,7 %	9,8 %	123

Tablica 9. Vrijeme proteklo do zaposlenja po vrsti studija

VRSTA STUDIJA	VRIJEME PROTEKLO DO PRVOG ZAPOSLENJA									
	Za vrijeme studija	1 mj.	2 mj.	3 mj.	4 mj.	5 mj.	6 mj.	> 6 mj.	Još sam nezaposlen/a	N
stručni	41,4 %	6,7 %	6,1 %	6,9 %	5,4 %	4,4 %	5,7 %	8,9 %	14,4 %	1010
sveučilišni	27,8 %	12,8 %	8,9 %	11,8 %	6,1 %	5,3 %	5,9 %	7,1 %	14,3 %	3012

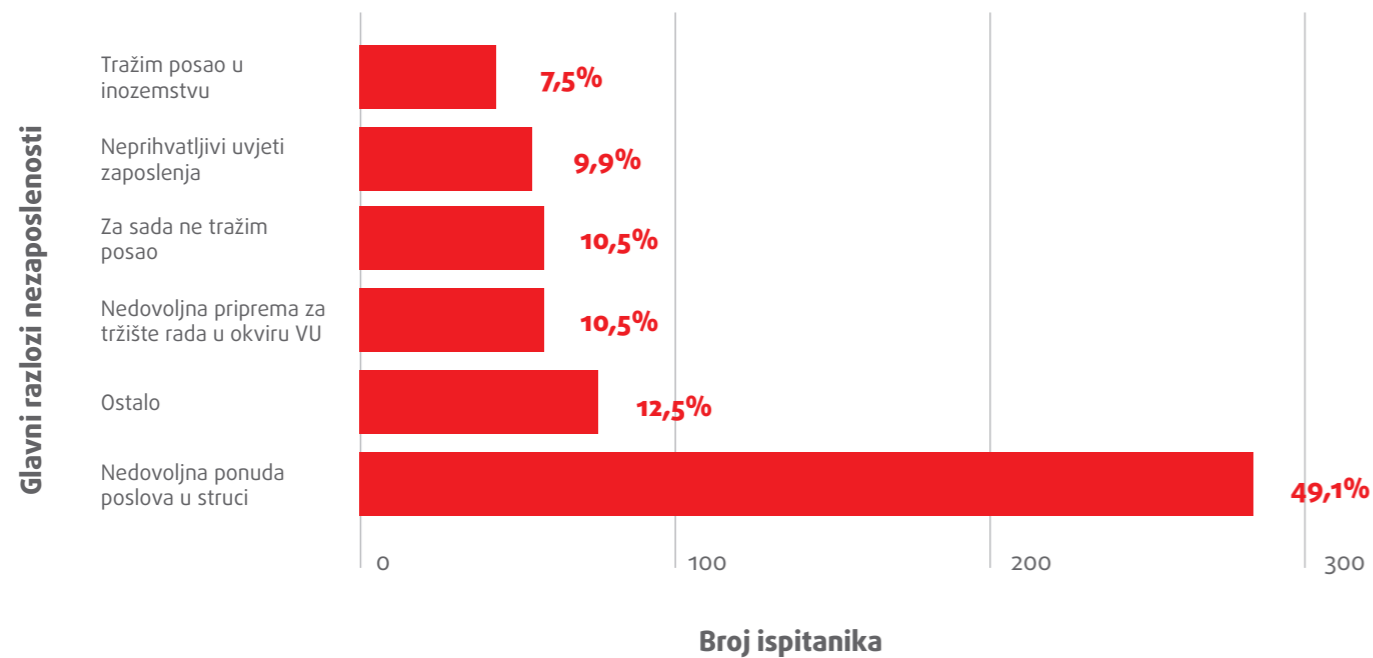
Tablica 10. Vrijeme proteklo do zaposlenja prema uspjehu na studiju (prosječnoj ocjeni)

PROSJEČNA OCJENA	VRIJEME PROTEKLO DO PRVOG ZAPOSLENJA									
	Za vrijeme studija	1 mj.	2 mj.	3 mj.	4 mj.	5 mj.	6 mj.	> 6 mj.	Još sam nezaposlen/a	N
dovoljan	41,2 %	11,8 %	7,8 %	3,9 %	7,8 %	0,0 %	2,0 %	15,7 %	9,8 %	51
dobar	35,6 %	9,0 %	6,8 %	10,0 %	5,3 %	5,2 %	5,2 %	7,6 %	15,3 %	1316
vrlo dobar	29,2 %	12,7 %	8,8 %	10,6 %	6,2 %	5,1 %	6,1 %	7,4 %	13,9 %	2025
odličan	28,1 %	11,4 %	9,3 %	11,7 %	6,0 %	4,8 %	6,5 %	7,3 %	14,8 %	647

Tablica 11. Vrijeme proteklo do zaposlenja prema obavljenoj obvezatnoj stručnoj praksi

OBVEZATNA STRUČNA PRAKSA	VRIJEME PROTEKLO DO PRVOG ZAPOSLENJA									
	Za vrijeme studija	1 mj.	2 mj.	3 mj.	4 mj.	5 mj.	6 mj.	> 6 mj.	Još sam nezaposlen/a	N
< 1 mj. u RH	28,6%	11,9%	7,8%	10,9%	6,2%	5,4%	5,9%	7,4%	15,9%	1316
< 1. mj. u inozemstvu	32,1%	14,3%	17,9%	7,1%	0,0%	0,0%	3,6%	3,6%	21,4%	28
> 1 mj. u RH	29,2%	11,5%	9,3%	10,8%	5,3%	4,8%	7,1%	8,2%	13,9%	777
> 1 mj. u inozemstvu	37,9%	8,6%	8,6%	17,2%	5,2%	3,4%	5,2%	3,4%	10,3%	58
Praksa nije bila obvezatna	33,8%	10,8%	7,8%	9,9%	6,1%	5,1%	5,4%	7,5%	13,7%	1860

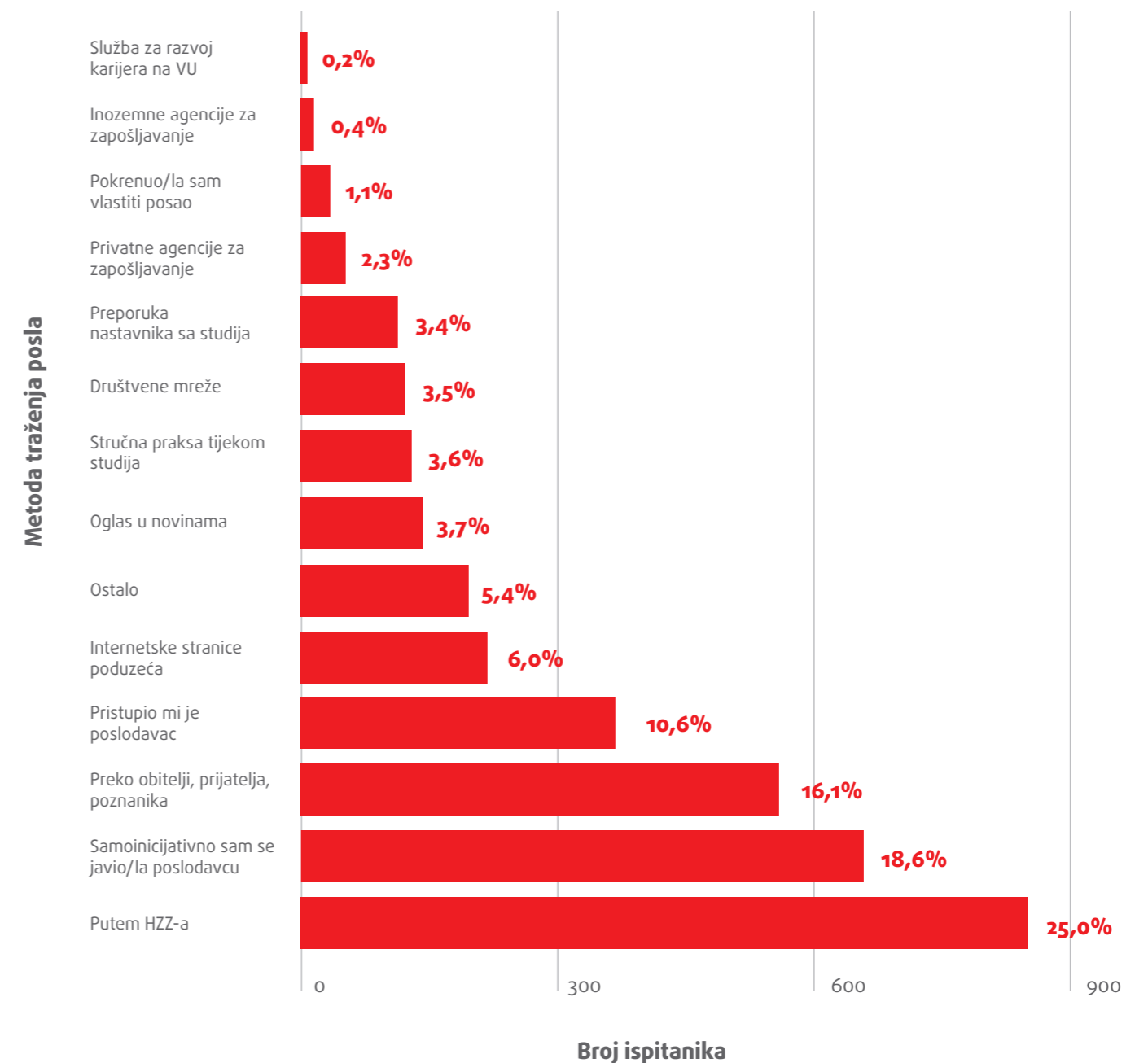
Od studenata koji su još uvijek nezaposleni (N = 583), njih 49,1 % kao glavni razlog svoje nezaposlenosti navodi nedovoljnu ponudu poslova u struci, 10,5 % studenata navodi nedovoljnu pripremu za tržište rada u okviru visokog učilišta, 10,0 % neprihvatljive uvjete zaposlenja, 10,5 % činjenicu da za sada ne traže posao, 7,5 % studenata traži posao u inozemstvu, a 12,5 % ističe neke druge razloge, kako je vidljivo na slici 8. Među navedenim ostalim razlozima nezaposlenosti dio se odgovora odnosi na mjeru stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Dakle, dio ispitanika tu mjeru ne smatra zaposlenjem, dok je iz kasnije analize vidljivo da je dio studenata naznačio upravo stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa kao status pri prvom zaposlenju.

Slika 8. Razlozi nezaposlenosti (N = 583)

Na preostala pitanja u anketnom upitniku odgovarali su samo oni ispitanici koji su se zaposlili (3456 ispitanika). Zanimljiv je podatak da se 31,7 % ispitanika prije prvog zaposlenja uopće nije prijavilo na Hrvatski zavod za zapošljavanje. S druge strane, najčešća je strategija pronalaska prvog zaposlenja upravo preko HZZ-a (25,0 % ispitanika). Druge dvije najčešće strategije zapošljavanja jesu samoinicijativno javljanje poslodavcu (18,6 %) te zapošljavanje preko obitelji, prijatelja i poznanika (16,1 %). Zastupljenost ostalih metoda pronalaska posla prikazana je na slici 9. S obzirom na spol, nema važnijih razlika u strategiji pronalaska prvog zaposlenja osim u činjenici da su osobe ženskog spola u većem postotku (30,1 %) pronašle prvo zaposlenje putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u odnosu na broj osoba muškog spola (17,4 %). Također, iako se radi o malom postotku ispitanika, uočljivo je kako je dvostruko više osoba muškog spola pokrenulo vlastiti posao i dobilo preporuku nastavnika sa studija. Prema tipu pohađanog visokog učilišta najveći se postotak ispitanika koji su pohađali javna visoka učilišta zapošljava putem HZZ-a (25,3 %), za razliku od ispitanika s privatnih visokih učilišta koji se u najvećoj mjeri zapošljavaju preko obitelji, prijatelja i poznanika (24,3 %), dok

je prema vrsti pohađanog studija jedina uočljivija razlika da se studenti stručnih studija više zapošljavaju preko obitelji, poznanika i prijatelja (tablica 12).

Slika 9. Način pronalaska prvog zaposlenja (N = 3456)

Tablica 12. Način pronalaska prvog zaposlenja prema karakteristikama ispitanika

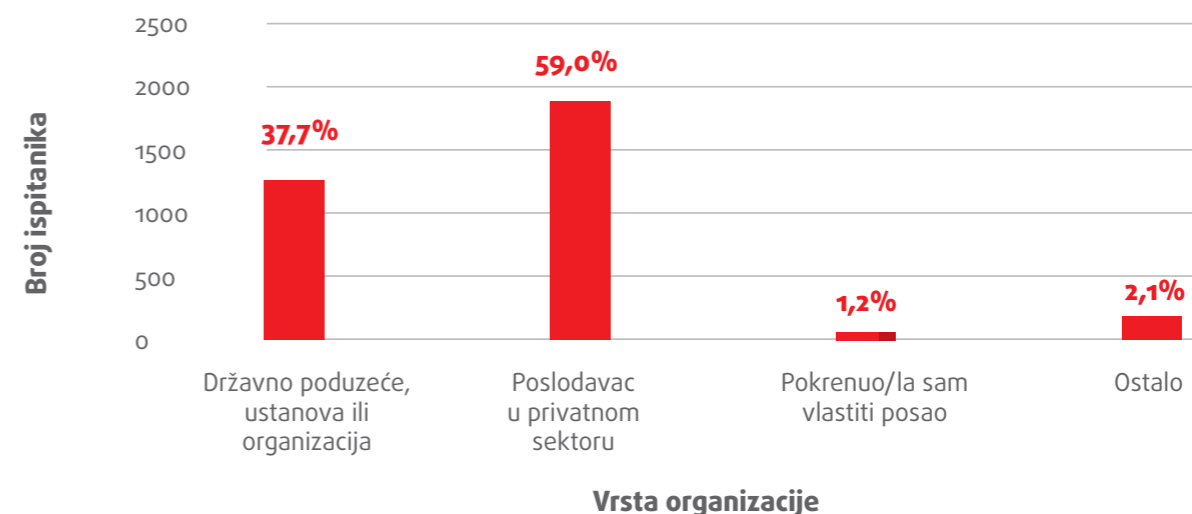
STRATEGIJA TRAŽENJA POSLA	SPOL		TIP VU-a		VRSTA STUDIJA	
	muški (N = 1588)	ženski (N = 2451)	javno (N = 3345)	privatno (N = 111)	stručni (N = 865)	sveučilišni (N = 2581)
Oglas u novinama	3,7 %	3,7 %	3,6%	8,1%	5,1%	3,3%
Putem HZZ-a	17,4 %	30,1 %	25,3%	16,2%	25,1%	25,1%
Privatne agencije za zapošljavanje	2,5 %	2,1 %	2,3%	0,9%	2,2%	2,3%
Društvene mreže	3,8 %	3,3 %	3,5%	3,6%	3,0%	3,6%
Internetske stranice poduzeća	7,2 %	5,3 %	6,1%	4,5%	6,0%	6,1%
Samoinicijativno sam se javio/la poslodavcu	18,8 %	18,4 %	18,6%	18,0%	17,0%	19,1%
Pristupio mi je poslodavac	11,4 %	10,1 %	10,7%	9,9%	8,4%	11,4%
Stručna praksa tijekom studija	4,3 %	3,2 %	3,7%	2,7%	3,6%	3,6%
Preko obitelji, prijatelja, poznanika	17,6 %	15,1 %	15,8%	24,3%	19,9%	14,8%
Preporuka nastavnika sa studija	4,6 %	2,6 %	3,5%	0,9%	2,4%	3,8%
Služba za razvoj karijera na VU	0,3 %	0,2 %	0,2%	1,8%	0,6%	0,1%
Pokrenuo/la sam vlastiti posao	1,5 %	0,8 %	1,0%	1,8%	1,2%	1,0%
Inozemne agencije za zapošljavanje	0,4 %	0,4 %	0,4%	0,0%	0,2%	0,4%
Ostalo	6,5 %	4,6 %	5,3%	7,2%	5,3%	5,4%
	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

E. Prvi posao nakon diplome

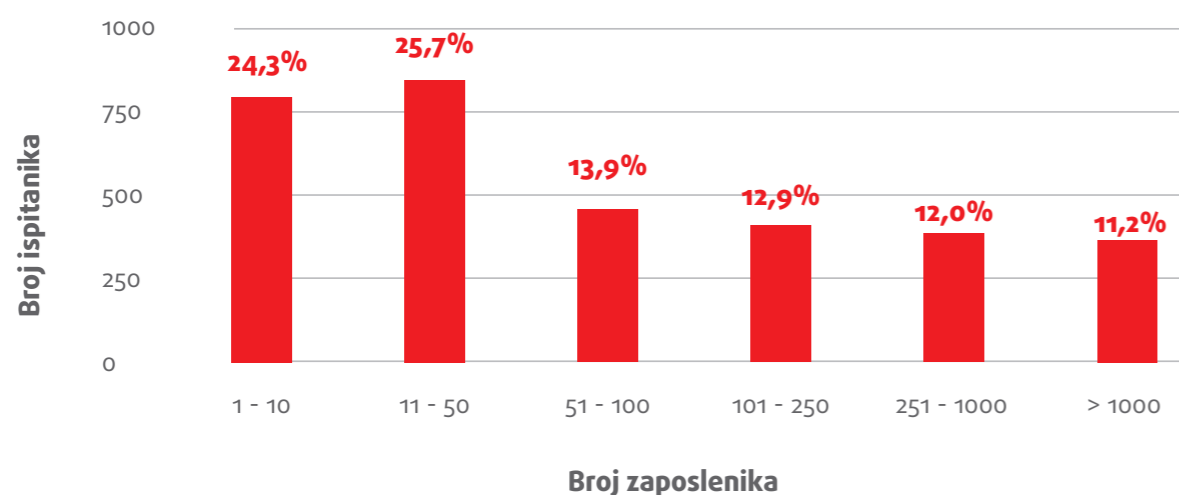
Kao što je vidljivo iz slike 10, većina je ispitanika (96,9 %) svoje prvo zaposlenje pronašla u Republici Hrvatskoj, dok se 3,1 % ispitanika zaposlilo u inozemstvu. S druge strane, radi se o stotinjak mladih visokoobrazovanih osoba koje su u veoma kratkom roku nakon završetka studija odselile u inozemstvo.

Slika 10. Država prvog zaposlenja (N = 3267)

Što se tiče vrste organizacije u kojoj su pronašli prvo zaposlenje, kod najvećeg je broja ispitanika (59,0 %) riječ o poslodavcu u privatnom sektoru, 37,7 % o državnom poduzeću, ustanovi ili organizaciji, 1,2 % pokrenulo je vlastiti posao, a 2,1 % ispitanika navelo je neke druge opcije zaposlenja, kao što je prikazano na slici 11. Gledano prema vrsti pohađanog studijskog programa, 34,6 % ispitanika koji su pohađali stručni studij zaposlilo se u državnom poduzeću, ustanovi ili organizaciji, a njih 62,7 % kod poslodavca u privatnom sektoru, u odnosu na 38,9 % ispitanika koji su pohađali sveučilišni studij i zaposlili se u državnom sektoru te njih 57,7 % koji su se zaposlili u privatnom sektoru.

Slika 11. Vrsta organizacije prvog zaposlenja (N=3 267)

Što se tiče veličine organizacije u kojoj su ispitanici pronašli prvo zaposlenje, otprilike se pola ispitanika zaposlilo u organizacijama koje broje do 50 zaposlenika, a druga polovica u organizacijama koje broje iznad 50 zaposlenika, prema raspodjeli prikazanoj na slici 12.

Slika 12. Veličina organizacije prvog zaposlenja ispitanika (N = 3267)

Jedno je od vrlo važnih pitanja bilo i jesu li ispitanici pronašli svoje prvo zaposlenje u struci. Rezultati pokazuju da se 78,2 % ispitanika zaposlilo u struci, a 21,8 % nije, sukladno s prikazom na slici 13.

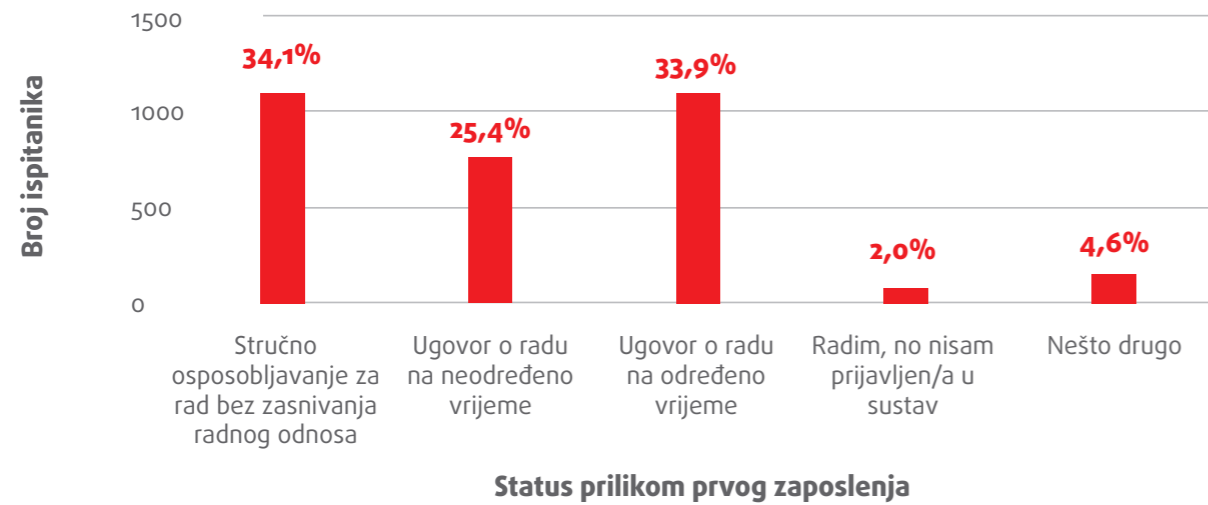
Slika 13. Prvo zaposlenje u struci (N = 3267)

Tablica 13. pokazuje jesu li ispitanici stekli svoje prvo zaposlenje u struci, prema određenim karakteristikama ispitanika i pohađanog visokog učilišta. Tako je vidljivo da ne postoje razlike u zaposlenju u struci ovisno o spolu ispitanika. Nešto je veći broj ispitanika koji su pohađali javno visoko učilište pronašao prvo zaposlenje u struci (78,5 %) u odnosu na ispitanike koji su pohađali privatna visoka učilišta (68,6 %). Također, veći broj ispitanika koji su pohađali sveučilišni studij (81,4 %) stekao je prvo zaposlenje u struci u odnosu na ispitanike koji su pohađali stručni studij (69,0 %). Iako je prethodno uočeno kako se veći postotak ispitanika s nižim prosjekom ocjena zaposli tijekom studija, bitno je uočiti da se manji broj ispitanika s nižim prosjekom ocjena zaposlio u struci u odnosu na ispitanike s višim prosjekom ocjena.

Tablica 13. Zaposlenje u struci prema karakteristikama ispitanika

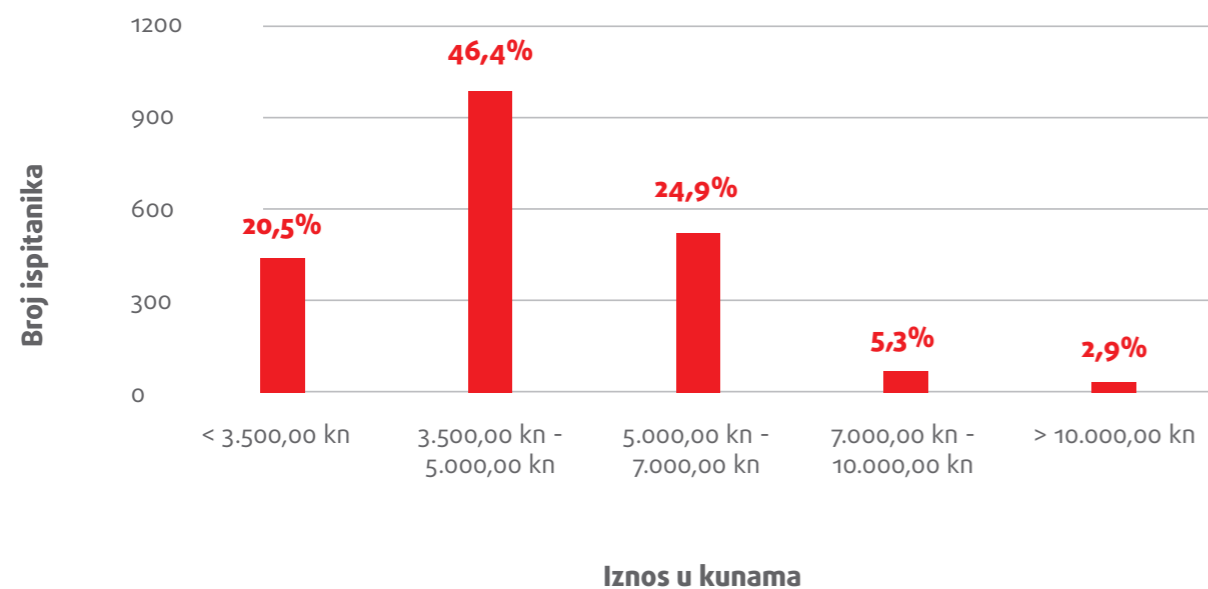
KARAKTERISTIKE ISPITANIKA	PRVO ZAPOSLENJE U STRUCI (N = 3266)	
SPOL	muški	77,5%
	ženski	78,7%
VISOKO UČILIŠTE	javno	78,5%
	privatno	68,6%
STUDIJSKI PROGRAM	stručni studij	69,0%
	sveučilišni studij	81,4%
PROSJEČNA OCJENA	dovoljan	59,5%
	dobar	68,7%
	vrlo dobar	82,1%
	odličan	86,9%

Slika 14. prikazuje status ispitanika tijekom prvog zaposlenja. Vidljivo je kako je najveći broj ispitanika (34,1 %) zaposlen na mjeri stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Kao što je spomenuto pri analizi razloga nezaposlenosti ispitanika, dio je njih naveo upravo tu mjeru kao razlog svoje nezaposlenosti, što dovodi do zaključka da status zaposlenja pri korištenju te mjere nije jednako shvaćen među svim ispitanicima. Trećina je ispitanika (33,9 %) svoje prvo zaposlenje stekla ugovorom o radu na određeno vrijeme, a četvrtina (25,4 %) ugovorom o radu na neodređeno vrijeme. Uz ponuđene opcije treba istaknuti da je dio ispitanika naveo zaposlenje putem studentskog ugovora među ostalim opcijama.

Slika 14. Status ispitanika pri prvom zaposlenju (N = 3267)

Sukladno s činjenicom da je najveći broj ispitanika zaposlen na mjeri stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, ne čudi podatak da je početna mjesečna plaća najvećeg broja ispitanika (45,7 %) iznosila manje od 3.500,00 kn. No ukoliko se mjera stručnog osposobljavanja za rad izuzme iz razmatranja, 20,5 % ispitanika ima plaću u najmanjem platnom razredu (< 3.500,00 kn), najveći broj ispitanika (46,4 %) ima plaću između 3.500,00 i 5.000,00 kn, 24,9 % ispitanika ima plaću između 5.000,00 i 7.000,00 kn, a svega oko 8 % ispitanika ima prosječnu početnu mjesečnu plaću veću od 7.000,00 kn. Raspodjela iznosa početne prosječne mjesečne plaće prikazana je na slici 15.

Slika 15. Iznos početne prosječne mjesečne plaće (N = 2153; prikaz ne uključuje ispitanike koji su kao prvo zaposlenje naveli stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa)

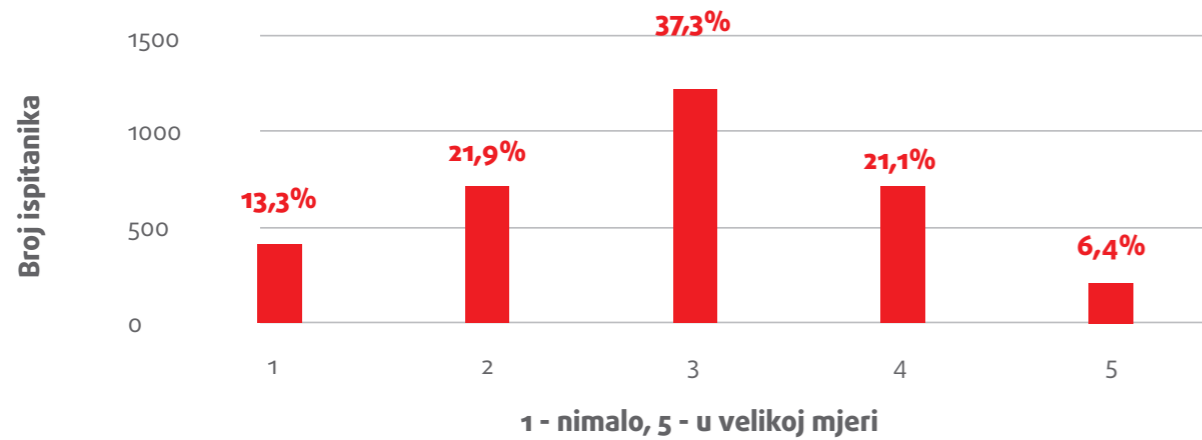
Podaci u tablici 14. uzimaju u obzir i osobe koje su na mjeri stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa te pokazuju da osobe ženskog spola u većem postotku (52,4 %) imaju početnu plaću u najnižem platnom razredu (< 3.500,00 kn mjesečno) u odnosu na osobe muškog spola (35,6 %). Razlike su uočljive i među ispitanicima u odnosu na pohađan tip visokog učilišta, pri čemu veći postotak ispitanika koji su pohađali javno visoko učilište (46,2 %) ima prosječnu početnu mjesečnu plaću u najnižem platnom razredu u odnosu na ispitanike koji su pohađali privatno visoko učilište (29,4 %). Prema vrsti pohađanog studijskog programa nisu vidljive važnije razlike u prosječnoj početnoj mjesečnoj plaći ispitanika, jednako kao ni prema prosječnoj ocjeni ispitanika.

Tablica 14. Prosječna početna mjesečna plaća prema karakteristikama ispitanika

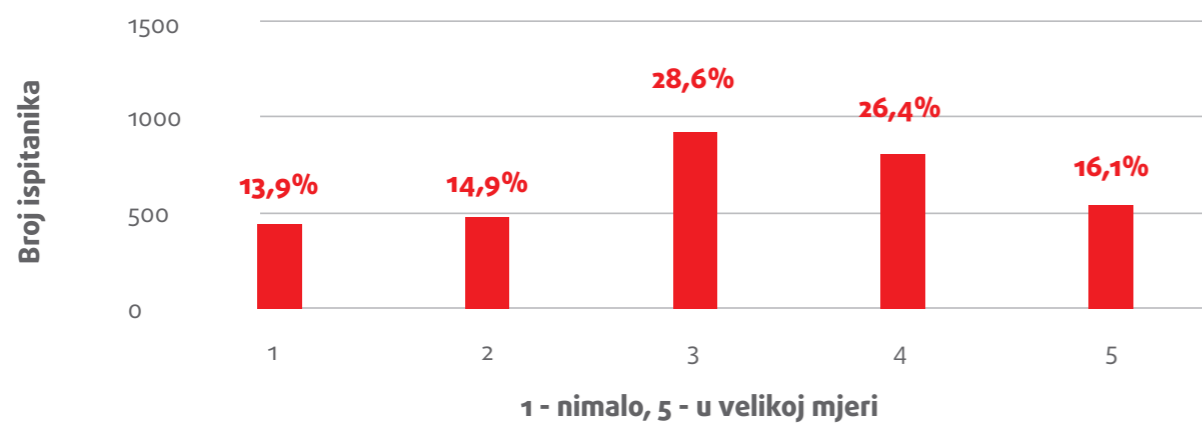
KARAKTERISTIKE ISPITANIKA		<3.500,00 kn	3.500,00 kn - 5.000,00 kn	5.000,00 kn - 7.000,00 kn	7.000,00 kn - 10.000,00 kn	> 10.000,00 kn
SPOL	muški	35,6%	35,2%	21,8%	4,6%	2,8%
	ženski	52,4%	29,9%	13,5%	2,9%	1,3%
VISOKO UČILIŠTE	javno	46,2%	31,4%	16,9%	3,6%	1,9%
	privatno	29,4%	50,0%	15,7%	2,0%	2,9%
STUDIJSKI PROGRAM	stručni studij	49,3%	35,8%	12,1%	1,8%	1,0%
	sveučilišni studij	44,5%	30,7%	18,4%	4,1%	2,2%
PROSJEČNA OCJENA	dovoljan	45,2%	42,9%	11,9%	0,0%	0,0%
	dobar	49,9%	33,5%	13,2%	1,8%	1,7%
	vrlo dobar	43,7%	32,5%	17,2%	4,6%	1,9%
	odličan	43,5%	26,5%	23,5%	4,2%	2,3%

Od ostalih karakteristika prvoga radnog mjesta vrijedi spomenuti da većina ispitanika (62,8 %) radi 40 redovitih radnih sati tjedno, 11,2 % radi manje od 40 radnih sati tjedno, a 23,7 % 40 redovitih radnih sati tjedno i prekovremeno.

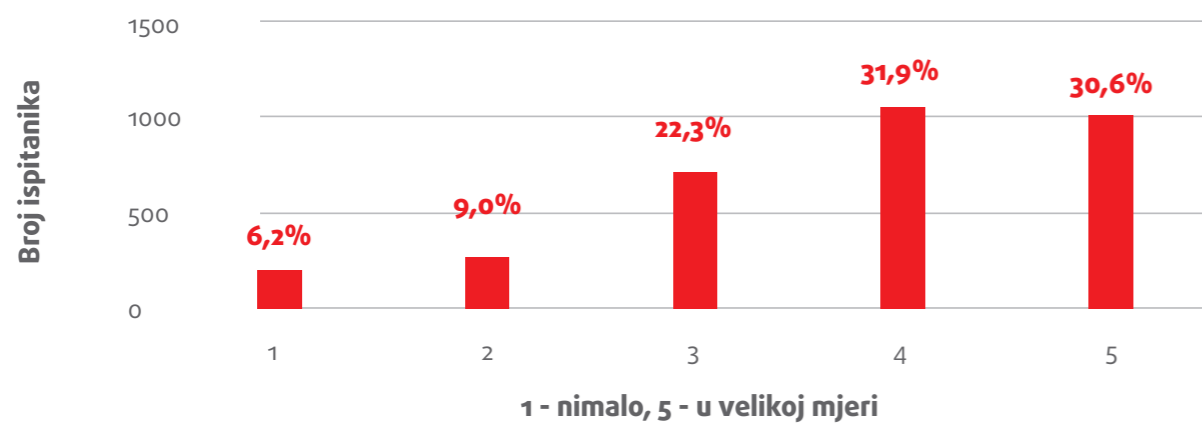
Sljedećih se nekoliko pitanja u anketi odnosilo na zadovoljstvo ispitanika njihovim prvim zaposlenjem te pripremom za zaposlenje u okviru visokog učilišta koje su pohađali. Ponuđeni su odgovori bili na ljestvici od 1 (nimalo) do 5 (u vrlo velikoj mjeri), a rezultati su prikazani na slikama 16., 17. i 18.

Slika 16. U kojoj je mjeri studij pripremio studente za prvo zaposlenje (N = 3267)

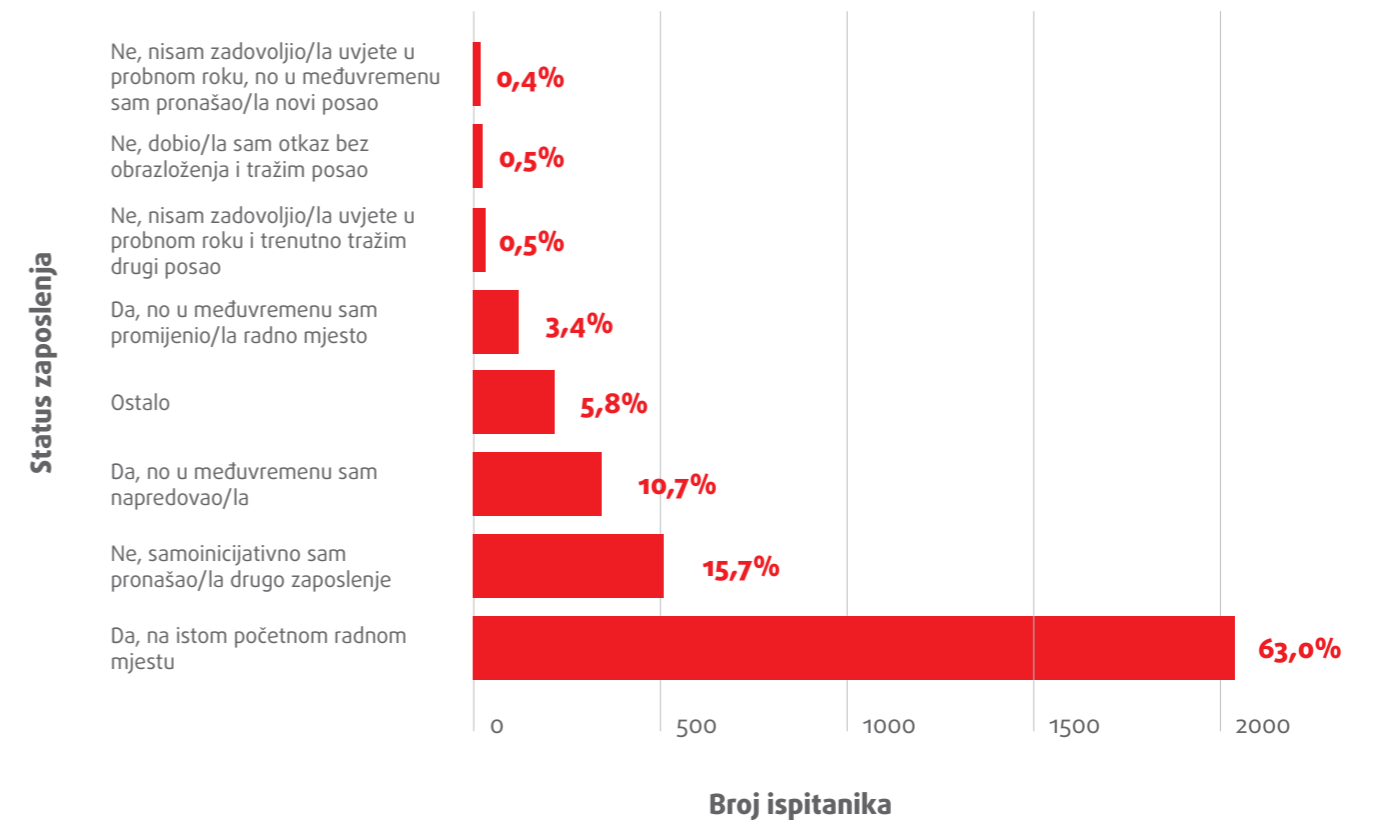

Slika 17. U kojoj je mjeri prvo radno mjesto zahtijevalo veću razinu znanja i vještina od one koju su ispitanici posjedovali nakon završetka studija (N = 3267)

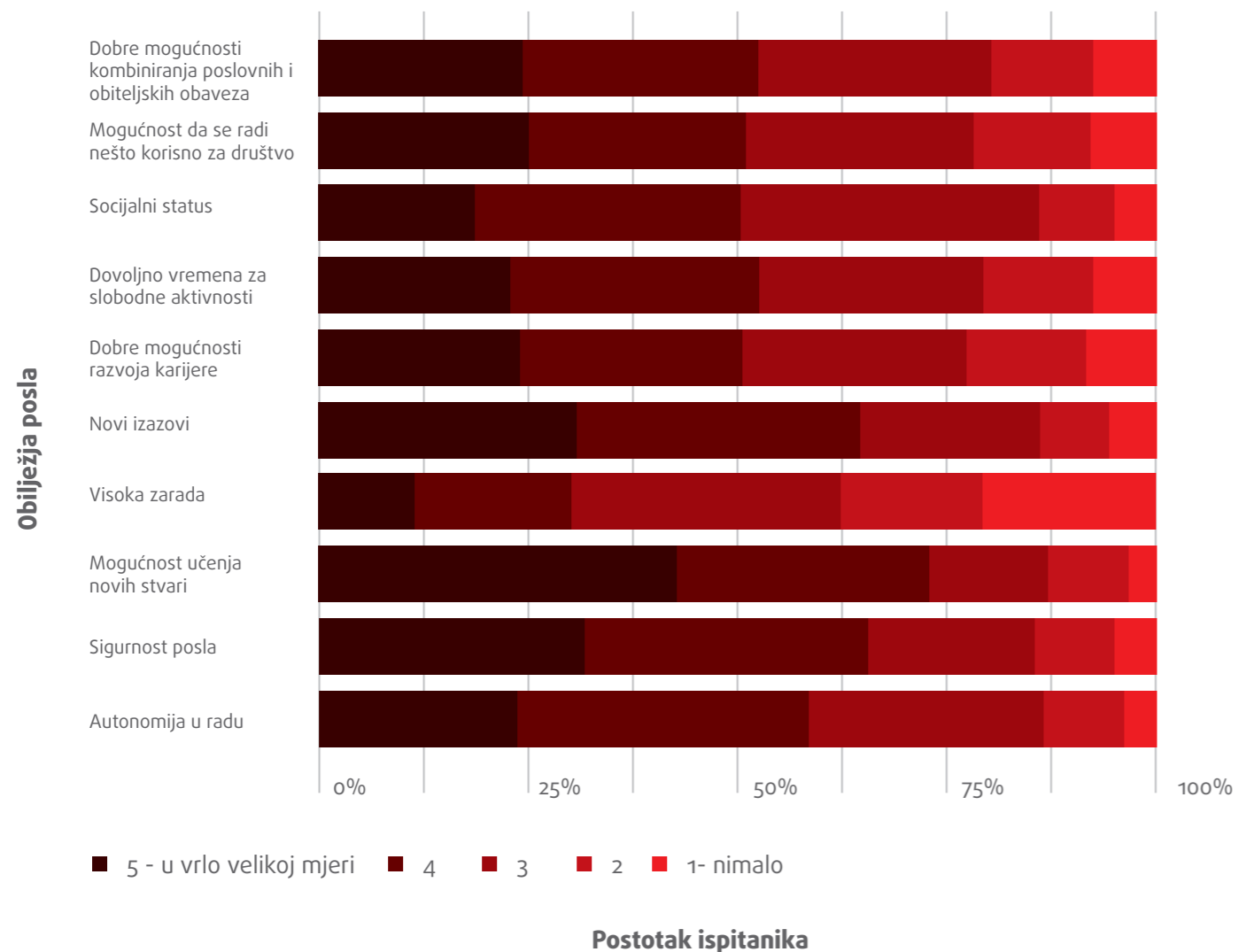
Slika 18. U kojoj su mjeri ispitanici zadovoljni svojim prvim zaposlenjem (N = 3267)

Sljedećim se pitanjem željela utvrditi fluktuacija na radnom mjestu u kratkom roku nakon prvog zaposlenja. Ponovno, valja naglasiti da se radi o veoma kratkom razdoblju nakon završetka studija te još kraćem razdoblju od početka rada. Kao što je vidljivo iz podataka prikazanih na slici 19., najveći je broj ispitanika (63,0 %) još uvijek zaposlen na prvom radnom mjestu, 10,7 % u toj je istoj organizaciji u međuvremenu i napredovalo, dok je 15,7 % ispitanika samoinicijativno pronašlo drugo zaposlenje.

Slika 19. Distribucija odgovora na pitanje „Jeste li još uvijek zaposleni na svojem prvom radnom mjestu?“ (N = 3267)

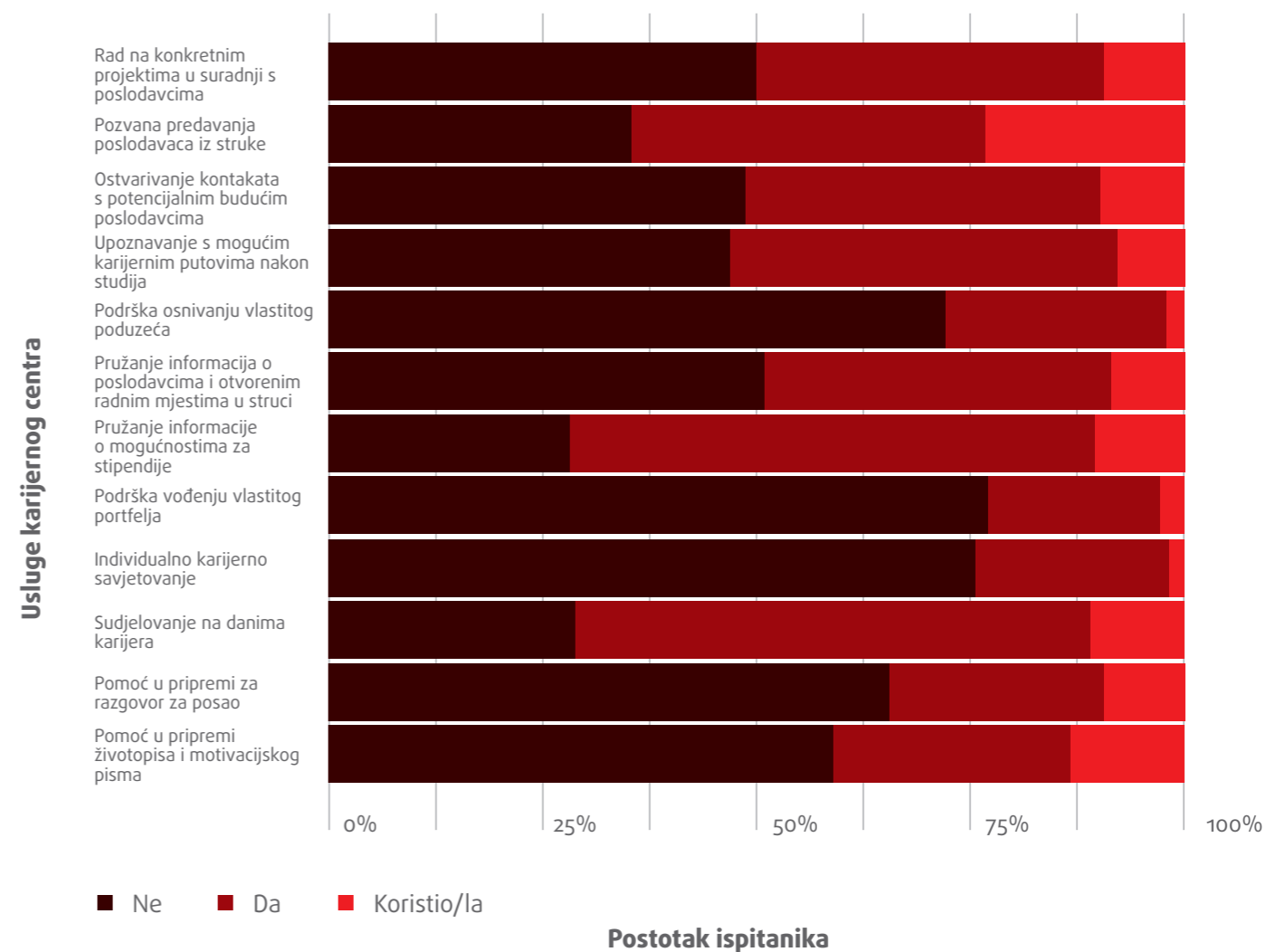
Posljednje pitanje u skupini pitanja koja se odnose na prvi posao nakon diplome dodatno karakterizira prvo radno mjesto ispitanika kroz njihovu percepciju o zastupljenosti određenih obilježja posla na trenutačnom radnom mjestu. Struktura je odgovora prikazana na slici 20. Ako se pogleda učestalost dviju najviših ocjena po važnosti, vidljivo je da se kao najvažnije karakteristike posla ističu mogućnost učenja novih stvari, sigurnost posla, novi izazovi te autonomija u radu. S druge strane, kao najmanje važna izdvojila se visoka zarada.

Slika 20. Zastupljenost obilježja posla na trenutačnom radnom mjestu (N = 3267)

F. Podrška za rani razvoj karijera u okviru visokih učilišta

Na skup pitanja koji se odnosi na podršku za rani razvoj karijera u okviru visokih učilišta odgovarali su i oni ispitanici koji su se izjasnili kao još nezaposleni, kako bi se daljnjim analizama moglo utvrditi postoji li razlika u uspješnosti pronalaska prvog zaposlenja između onih ispitanika koji su se kao studenti koristili određenim uslugama koje pruža služba za podršku studentima i razvoj karijera na visokom učilištu od onih koji se takvim uslugama nisu koristili. Tako je 25,5 % ispitanika navelo da je na visokom učilištu bila organizirana služba za podršku studentima i razvoj karijera, 41,4 % navelo je da nije postojala organizirana takva služba, ali da su pojedini nastavnici, studentske organizacije i sl. povremeno organizirali aktivnosti povezane s razvojem karijera, dok je 33,1 % ispitanika navelo da takva služba i aktivnosti nisu postojale na visokom učilištu koje su pohađali. Slika 21. prikazuje postojanje raznih usluga koje pružaju službe za razvoj karijera na visokim učilištima te koliko se često studenti njima koriste.

Slika 21. Dostupnost i korištenje usluga službi za podršku studentima i razvoj karijera (N = 3781; Ne: ispitanik/ca nije imao/la priliku koristiti se određenom uslugom, Da: ispitanik/ca je imao/la priliku koristiti se određenom uslugom, Koristio/la: ispitanik/ca se koristio/la uslugom)

Pregledom grafičkog prikaza na slici 21. i detaljnije razrade u tablici 15., uočljivo je da se velik broj ispitanika nije imao priliku koristiti uslugama službi za podršku studentima i razvoj karijera na visokim učilištima, a čak i u slučaju kada su imali priliku koristiti se određenim uslugama, veoma se malen broj ispitanika tom prilikom koristio tijekom studija. Usluge koje su prepoznate u najmanjem broju slučajeva su: podrška vođenju osobnog portfelja (osobni plan razvoja), individualno karijerno savjetovanje i podrška osnivanju vlastitog poduzeća. S druge strane, kao najzastupljenija usluga istaknulo se pružanje informacija o mogućnostima za stipendije. Sljedeće usluge koje su među najzastupljenijima (no ipak je manje od 50 % ispitanika navelo da se njima imalo priliku koristiti) jesu: sudjelovanje na danima karijera, upoznavanje s mogućim karijernim putovima nakon studija, ostvarivanje kontakata s potencijalnim budućim poslodavcima te pozvana predavanja poslodavaca iz struke.

Podaci prikazani u tablici 15. detaljnije prikazuju postojanje usluga i korištenje uslugama službi za razvoj karijera na visokim učilištima. Za svaku od ponuđenih usluga ispitanici su se mogli izjasniti da se nisu imali priliku koristiti uslugom tijekom studija, da su imali priliku koristiti se uslugom tijekom studija te da su se uslugom uistinu i koristili. Usluga kojom su se ispitanici u najvećoj mjeri koristili jesu pozvana predavanja poslodavaca iz struke, no radi se o svega oko 20 % ispitanika. Od ostalih usluga oko 10 % ispitanika koristilo se s pomoći u pripremi životopisa i motivacijskog pisma, sudjelovanjem na danima karijera, ostvarivanjem kontakata s potencijalnim budućim poslodavcima, radom na konkretnim projektima u suradnji s poslodavcima te pružanjem informacija o mogućnostima za stipendije.

Tablica 15. Postojanje usluga i korištenje uslugama službi za podršku studentima (N = 3781)

USLUGA SLUŽI ZA PODRŠKU STUDENTIMA	Usluga ne postoji na VU		Usluga postoji na VU		Koristio/la sam se uslugom	
Rad na konkretnim projektima u suradnji s poslodavcima	1909	50,5%	1510	39,9%	362	9,6%
Pozvana predavanja poslodavaca iz struke	1327	35,1%	1578	41,7%	876	23,2%
Ostvarivanje kontakata s potencijalnim budućim poslodavcima	1812	47,9%	1591	42,1%	378	10,0%
Upoznavanje s mogućim karijernim putovima nakon studija	1742	46,1%	1759	46,5%	280	7,4%
Podrška osnivanju vlastitog poduzeća	2705	71,5%	994	26,3%	82	2,2%
Pružanje informacija o poslodavcima i otvorenim radnim mjestima u struci	1930	51,0%	1568	41,5%	283	7,5%
Pružanje informacije o mogućnostima za stipendije	1093	28,9%	2339	61,9%	349	9,2%
Podrška vođenju osobnog portfelja (osobni plan razvoja)	2938	77,7%	735	19,4%	108	2,9%
Individualno karijerno savjetovanje	2854	75,5%	838	22,2%	89	2,4%
Sudjelovanje na danima karijera	1538	40,7%	1863	49,3%	380	10,1%
Pomoć u pripremi za razgovor za posao	2483	65,7%	979	25,9%	319	8,4%
Pomoć u pripremi životopisa i motivacijskog pisma	2206	58,3%	1081	28,6%	494	13,1%

Ako se promatra korištenje usluga takvih službi među studentima s obzirom na njihov status zaposlenja (tablica 16.), uočljivo je da su se njima ispitanici koji su se zaposlili koristili u nešto većoj mjeri od onih ispitanika koji su još uvijek nezaposleni. Najveća je razlika između tih dviju skupina ispitanika uočena u sljedećim uslugama: pozvana predavanja poslodavaca iz struke, ostvarivanje kontakata s potencijalnim budućim poslodavcima, pružanje informacija o poslodavcima i otvorenim radnim mjestima u struci te rad na konkretnim projektima u suradnji s poslodavcima. S obzirom na to da se radi o uslugama koje podrazumijevaju povezivanje s poslodavcima tijekom studija, moglo bi se zaključiti da korištenje tim uslugama pridonosi boljoj zapošljivosti studenata nakon završetka studija.

Tablica 16. Korištenje uslugama službi za podršku studentima sukladno sa statusom zaposlenja (N = 3781)

USLUGE SLUŽBI ZA PODRŠKU STUDENTIMA	KORISTIO/LA SAM SE ODREĐENOM USLUGOM			
	zaposleni ispitanici (N = 3211)		nezaposleni ispitanici (N = 570)	
Rad na konkretnim projektima u suradnji s poslodavcima	329	10,2 %	33	5,8 %
Pozvana predavanja poslodavaca iz struke	778	24,2 %	98	17,2 %
Ostvarivanje kontakata s potencijalnim budućim poslodavcima	344	10,7 %	34	6,0 %
Upoznavanje s mogućim karijernim putovima nakon studija	238	7,4 %	42	7,4 %
Podrška osnivanju vlastitog poduzeća	74	2,3 %	8	1,4 %
Pružanje informacija o poslodavcima i otvorenim radnim mjestima u struci	263	8,2 %	20	3,5 %
Pružanje informacije o mogućnostima za stipendije	291	9,1 %	58	10,2 %
Podrška vođenju osobnog portfelja (osobni plan razvoja)	91	2,8 %	17	3,0 %
Individualno karijerno savjetovanje	72	2,2 %	17	3,0 %
Sudjelovanje na danima karijera	328	10,2 %	52	9,1 %
Pomoć u pripremi za razgovor za posao	274	8,5 %	45	7,9 %
Pomoć u pripremi životopisa i motivacijskog pisma	420	13,1 %	74	12,9 %

G. Generičke i prenosive/transverzalne kompetencije i H. opće/generičke digitalne kompetencije

Nakon analize dostupne i korištene podrške studentima za prelazak na tržište rada u okviru visokih učilišta napravljena je i usporedba razine stečenih generičkih i prenosivih kompetencija tijekom studija te razine na kojoj su one zahtijevane na trenutačnom radnom mjestu. Pitanje je obuhvaćalo dva dijela, a ispitanici su trebali naznačiti na ljestvici od 1 (nimalo) do 5 (u vrlo velikoj mjeri):

1. na kojoj su razini pojedinu generičku kompetenciju stekli tijekom studija
2. na kojoj je razini ona potrebna na njihovu trenutačnom radnom mjestu.

Analiza je napravljena za ukupno 25 generičkih i prenosivih/transverzalnih kompetencija. Rezultati analize grafički su prikazani na slici 22. Za svaku je kompetenciju analizirana razlika između razine na kojoj je kompetencija potrebna na trenutačnom radnom mjestu i razine na kojoj su studenti stekli pojedinu kompetenciju tijekom studija.

U skladu s tim grafikom se interpretira na sljedeći način:

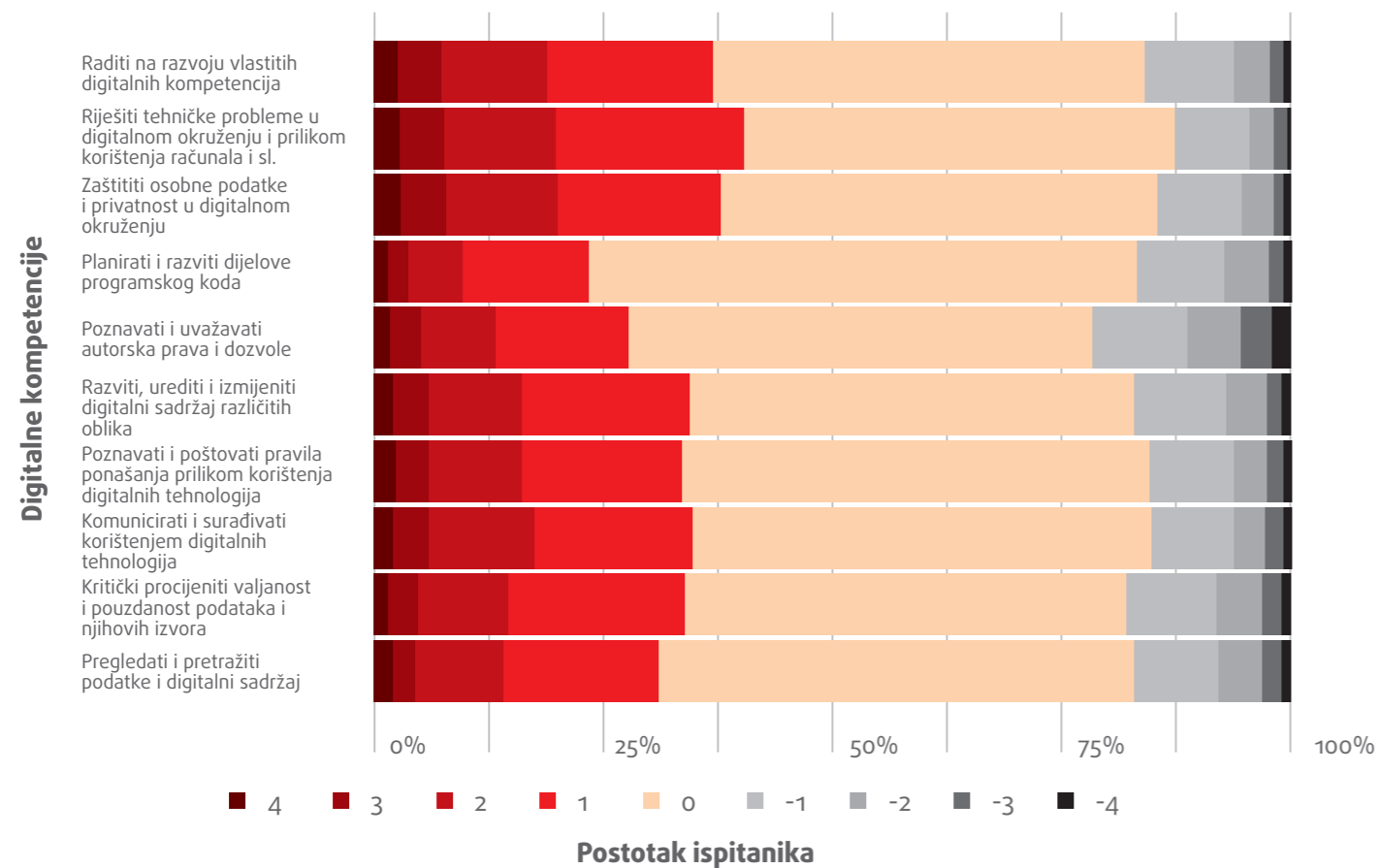
1. crna boja na grafikonu upućuje na to da je određena kompetencija usvojena tijekom studija na većoj razini nego što je potrebna na trenutačnom radnom mjestu, pri čemu tamnija boja predstavlja veću razliku
2. crvena boja na grafikonu upućuje na to da je određena kompetencija potrebna na trenutačnom radnom mjestu u većoj mjeri nego što je usvojena tijekom studija, pri čemu tamnija boja predstavlja veću razliku
3. narančasta boja na grafikonu upućuje na podudarnost u razini na kojoj je određena kompetencija usvojena tijekom studija i razini na kojoj je ona zahtijevana na trenutačnom radnom mjestu.

Iz grafičkog prikaza na slici 22. posebno se ističe generička vještina "poznavanje metoda znanstvenog istraživanja", za koju ispitanici smatraju da su je u znatno većoj mjeri stekli tijekom studija nego što im je potrebna na radnom mjestu. Kod svih ostalih generičkih kompetencija znatno je veći broj ispitanika koji procjenjuju da su ih za vrijeme studija stekli u manjoj ili jednakoj mjeri nego što su im potrebne na trenutačnom radnom mjestu.

Slika 22. Razlika između stečenih i potrebnih generičkih kompetencija (N = 2892)

Na jednak način kao što je to opisano za sliku 22., slika 23. prikazuje razliku između stečenih i potrebnih digitalnih kompetencija. I u slučaju digitalnih kompetencija uočljiv je veći broj ispitanika koji procjenjuju da su ih tijekom studija stekli u manjoj mjeri nego što su im potrebne na trenutačnom radnom mjestu od onih koji procjenjuju da su ih tijekom studija stekli u većoj mjeri nego što su im potrebne na trenutačnom radnom mjestu.

Slika 23. Razlika između stečenih i potrebnih digitalnih kompetencija (N = 2857)

Zaključak

Zaključak ovog izvješća donosi pregled najvažnijih rezultata istraživanja. U skladu s hodogramom prikazanim u tablici 1., upitnik je počela popunjavati 7201 osoba (56,4 % kontaktiranih), a u potpunosti su ga ispunile 5493 osobe (76,3 % kontaktiranih).

Prije pojedinačnih zaključaka povezanih s rezultatima istraživanja valja istaknuti nekoliko uočenih nejasnoća pri ispitanikovu razumijevanju pitanja u anketnom upitniku, kojima bi svakako trebalo pridati pažnju u budućim iteracijama istraživanja. Ponajprije se to odnosi na status zaposlenja ispitanika, što direktno utječe na pojedine rezultate istraživanja. Naime, kao što je već navedeno pri prezentaciji rezultata istraživanja, dio se ispitanika koji su zaposleni na mjeri stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa smatra nezaposlenom osobom, a dio ispitanika zaposlenom osobom. Pri tome, ispitanici koji su na mjeri stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa i koji su se izjasnili kao nezaposlene osobe, nisu popunjavali anketni upitnik u cijelosti. S druge pak strane, dio ispitanika koji su se izjasnili da su zaposlenje stekli tijekom studija zapravo rade putem studentskog ugovora. Njihovi su odgovori pridonijeli činjenici da je velik broj ispitanika prvo zaposlenje stekao tijekom studija.

REZULTATI

Angažiranost tijekom studija

Jedna je od karakteristika istraživanja ta da 66,0 % ispitanika čine studenti koji su bili vrlo dobri ili odlični. Iako se ispitanici izjašnjavaju pozitivno u smislu truda koji su uložili u prolazak ispita, postizanje boljih ocjena i rezultata te aktivnost na nastavi, veoma je skroman njihov angažman u svim izvannastavnim aktivnostima.

Također, gotovo polovica ispitanika (46,2 %) nije imala obvezatnu stručnu praksu tijekom studija, pri čemu je znatno veći broj studenata sveučilišnih studija (54,2 %) koji nisu imali praksu u odnosu na studente stručnih studija (22,7 %). S obzirom na to da studenti koji su imali obvezatnu stručnu praksu tijekom studija u velikoj mjeri tu praksu smatraju korisnom za stjecanje općih, životnih i radnih vještina, svakako bi trebalo razmotriti uključivanje stručne prakse kao obvezatnog dijela nastave u što veći broj studijskih programa.

Tranzicija sa studija na posao

Zanimljiv je podatak da se 31,3 % studenata zaposli još tijekom studija, stoga je potrebno malo detaljnije analizirati njihovo razumijevanje tog pitanja. Naime, kao što je spomenuto, dio ispitanika pod zaposlenjem smatra i rad putem studentskog ugovora tijekom studija.

Od studenata koji su još uvijek bili nezaposleni u trenutku provođenja istraživanja gotovo polovica kao glavni razlog navodi nedovoljnu ponudu poslova u struci. Studenti stručnih studija brže dolaze do zaposlenja, njih 41,4 % još za vrijeme studija u odnosu na 27,8 % studenata sveučilišnih studija, no do 10 mjeseci nakon zaposlenja izjednači se udio studenata stručnih i sveučilišnih studija koji su pronašli zaposlenje. Također, veća je zapošljivost uočena u studenata s privatnih visokih učilišta u odnosu na javna.

Zanimljiv je podatak da se oko 30 % ispitanika nije prijavilo na Hrvatski zavod za zapošljavanje u trenutku ispunjavanja ankete. S druge strane, od strategija traženja posla istaknulo se upravo zaposlenje putem HZZ-a kod oko 25,0 % ispitanika, zatim samoinicijativno javljanje poslodavcu kod 18,6 % ispitanika te preko obitelji, prijatelja i poznanika kod 16,1 % ispitanika.

Prvi posao nakon diplome

Većina je ispitanika prvi posao pronašla u Republici Hrvatskoj (96,9 %) i kod poslodavca u privatnom sektoru (59,0 %), od čega njih 50 % u organizacijama do 50 zaposlenika, a 50 % u organizacijama s većim brojem zaposlenika. Važan je podatak da je 78,2 % ispitanika prvo zaposlenje pronašlo u struci, pri čemu je nešto veći broj studenata koji su pohađali javna visoka učilišta pronašao zaposlenje u struci u odnosu na one koji su pohađali privatna visoka učilišta, te također veći broj studenata sveučilišnih studija u odnosu na stručne studije. Zanimljiv je i podatak da studenti s višim prosjekom ocjena u većoj mjeri pronalaze zaposlenje u struci od onih s nižim prosjekom ocjena.

Čak je 34,1 % zaposlenika zaposleno na mjeri stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, s time da valja imati na umu da je broj tih ispitanika i veći, samo se dio njih izjasnio nezaposlenim pa nisu popunjavali dio upitnika povezan s prvim poslom nakon diplome. Sukladno s tim, najveći broj ispitanika ima početnu prosječnu mjesečnu plaću manju od 3500,00 kn (čak 45,7 %). U većem postotku plaću iz najnižeg platnog razreda imaju osobe ženskog spola (više od 50 %) u odnosu na muške kolege (35,6 %).

Ispitanici su podijeljenog mišljenja kada je riječ o pripremi za prvo zaposlenje u okviru visokog učilišta, što je vidljivo na slici 16. Također, veći je dio njih naveo da je prvo radno mjesto zahtijevalo veću razinu znanja i vještina u odnosu na one koje su stekli tijekom studija. Ipak, preko 60 % ispitanika izjasnilo se pozitivno u vezi sa zadovoljstvom svojim prvim zaposlenjem, a jednako toliko ih je još uvijek i zaposleno na svojem prvom radnom mjestu.

Od obilježja radnog mjesta najvažnijom se istaknula mogućnost učenja novih stvari. Sigurnost posla, novi izazovi te autonomija u radu ostale su važne karakteristike koje ispitanici priželjkuju na svom radnom mjestu, dok im je visoka zarada najmanje važna.

Podrška za rani razvoj karijera u okviru visokih učilišta

U skladu s prethodnim rezultatima istraživanja na nacionalnoj i europskoj razini, rezultati ovog istraživanja upozoravaju na nedostatak mogućnosti korištenja uslugama koje pružaju službe za razvoj karijera na visokim učilištima. Naime, RH je prepoznata kao jedna od dviju europskih

zemalja u kojima nije zabilježeno postojanje karijernih centara na visokim učilištima⁹, dok rezultati istraživanja o radu karijernih centara i profesionalnog usmjeravanja na visokim učilištima, kojeg su proveli AZVO i Euroguidance, pokazuju određen pozitivan pomak u tom kontekstu, iako se ispitanici s manje od polovice visokih učilišta uključenih u istraživanje izjasnilo da imaju uspostavljen centar za razvoj karijera i savjetovanje studenata¹⁰. Sukladno s tim, prema rezultatima predmetnog istraživanja, pronalazak prvog zaposlenja putem službe za razvoj karijera na visokom učilištu najmanje je zastupljena strategija pronalaska prvog zaposlenja. S obzirom na to da rezultati ovog istraživanja prikazuju veću zapošljivost studenata koji su se koristili određenim uslugama koje pruža visoko učilište u suradnji s poslodavcima u odnosu na one koji se tim uslugama nisu koristili, trebalo bi dalje poticati razvoj karijernih centara i usluga koje oni pružaju na visokim učilištima.

AZVO upravo zbog svega navedenoga provodi projekt Karijeriranje. Riječ je o ciklusu radionica koje se provode u okviru ESF projekta SKAZVO, a koje su namijenjene karijernim savjetnicima na visokim učilištima, odnosno osobama na visokim učilištima odgovornim za aktivnosti poput strateškog planiranja zapošljivosti diplomanada, zatim za razvoj i provedbu kurikula, podršku studentima radom karijernih centara i izvannastavne aktivnosti. Organiziranjem i provođenjem radionica želi se pružiti potpora visokim učilištima u razvijanju usluge profesionalnog usmjeravanja i održivosti karijernih centara. Namjera je AZVO-a potaknuti osnivanje novih centara i zapošljavanje odgovarajućeg profila djelatnika koji će studentima pomagati u definiranju obrazovnih ciljeva i razvijanju praktičnih vještina koje se traže na tržištu rada te koji će aktivno doprinosti povezivanju visokog obrazovanja i tržišta rada.

Generičke, prenosive/transverzne i digitalne kompetencije

Rezultati pokazuju da je većina generičkih i digitalnih kompetencija potrebna na trenutačnom radnom mjestu u većoj mjeri nego što su ih ispitanici stekli tijekom studija. Stoga treba u okviru redovite nastave i izvannastavnih aktivnosti na visokom učilištu omogućiti studentima stjecanje šireg spektra kompetencija. To se prije svega može postići poticanjem studenata na aktivnije uključivanje u razne dodatne aktivnosti tijekom studija, ali i primjenom inovativnih nastavnih metoda kao što su učenje temeljeno na radu, učenje temeljeno na rješavanju problema itd., uz poseban naglasak na projektne aktivnosti koje se provode u suradnji s poslodavcima.

⁹ European Commission/EACEA/Eurydice. 2016. Structural Indicators on Graduate Employability in Europe – 2016. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union

¹⁰ Agencija za znanost i visoko obrazovanje. 2016. Osnutak, rad i potrebe službi za profesionalno usmjeravanje (karijerno savjetovanje) studenata i zaposlenika na visokim učilištima: https://www.azvo.hr/images/stories/novosti/lzvjestaj_o_provedenoj_anketi_Karijerni_centri.pdf

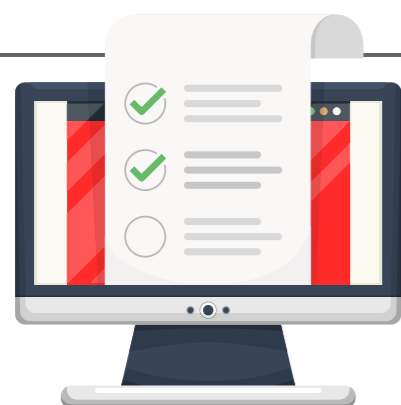
Prilog: Broj ispitanika koji su sudjelovali u istraživanju prema visokim učilištima

Naziv visokog učilišta	Broj ispitanika koji su pristupili istraživanju
Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	228
Akademija dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu	31
Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu	35
Akademija primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci	32
Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	45
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	55
Edward Bernays Visoka škola za komunikacijski menadžment	6
Ekonomski fakultet Sveučilišta u Osijeku	297
Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci	109
Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu	177
Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	960
Elektrotehnički fakultet Sveučilišta u Osijeku	152
Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“	73
Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu	140
Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Splitu	59
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Splitu	28
Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu Sveučilišta u Zagrebu	224
Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu	246
Fakultet prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu	220
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci	295
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta u Osijeku	26
Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci	108
Filozofski fakultet Družbe Isusove	17
Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku	82
Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci	146
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	2
Geodetski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	34
Grafički fakultet Sveučilišta u Zagrebu	119
Građevinski fakultet Sveučilišta u Osijeku	6
Građevinski fakultet Sveučilišta u Rijeci	49
Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	143
Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu	72
Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu	7
Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu	48

Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu Sveučilišta u Osijeku	11
Kemijsko-tehnološki fakultet Sveučilišta u Splitu	57
Medicinski fakultet Sveučilišta u Osijeku	40
Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu	62
Metalurški fakultet Sveučilišta u Zagrebu	6
Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu	18
Odjel za akvakulturu Sveučilišta u Dubrovniku	2
Odjel za anglistiku Sveučilišta u Zadru	4
Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru	3
Odjel za biologiju Sveučilišta u Osijeku	6
Odjel za biotehnologiju Sveučilišta u Rijeci	31
Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu Sveučilišta u Zadru	4
Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju Sveučilišta u Dubrovniku	10
Odjel za ekonomiju Sveučilišta u Zadru	20
Odjel za elektrotehniku i računarstvo Sveučilišta u Dubrovniku	8
Odjel za fiziku Sveučilišta u Osijeku	5
Odjel za fiziku Sveučilišta u Rijeci	6
Odjel za francuske i iberoromanske studije Sveučilišta u Zadru	2
Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru	1
Odjel za germanistiku Sveučilišta u Zadru	2
Odjel za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru	8
Odjel za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije	1
Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru	25
Odjel za kemiju Sveučilišta u Osijeku	6
Odjel za kroatistiku i slavistiku Sveučilišta u Zadru	4
Odjel za kulturologiju Sveučilišta u Osijeku	61
Odjel za matematiku Sveučilišta u Osijeku	18
Odjel za nastavničke studije u Gospiću	5
Odjel za pedagogiju Sveučilišta u Zadru	2
Odjel za povijest Sveučilišta u Zadru	3
Odjel za psihologiju Sveučilišta u Zadru	8
Odjel za sociologiju Sveučilišta u Zadru	1
Odjel za stručne studije Sveučilišta u Dubrovniku	6
Odjel za talijanistiku Sveučilišta u Zadru	1
Odjel za turizam i komunikacijske znanosti Sveučilišta u Zadru	4
Odjel za umjetnost i restauraciju Sveučilišta u Dubrovniku	2
Odjel za zdravstvene studije Sveučilišta u Zadru	4
Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci	48
Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu	29

Pomorski odjel Sveučilišta u Dubrovniku	2
Pomorski odjel Sveučilišta u Zadru	7
Pravni fakultet Sveučilišta u Osijeku	64
Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci	22
Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu	46
Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu	263
Prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Osijeku	22
Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Splitu	15
Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu	305
RRiF Visoka škola za financijski menadžment	7
Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu Sveučilišta u Osijeku	112
Sveučilišni odjel za stručne studije Sveučilišta u Splitu	45
Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu	27
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli	25
Sveučilište u Dubrovniku	26
Sveučilište u Zadru	69
Tehnički fakultet Sveučilišta u Rijeci	147
Tehničko veleučilište u Zagrebu	294
Teološki fakultet „Matija Vlačić Ilirik“ s pravom javnosti	3
Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu	39
Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci	39
Veleučilište „Hrvatsko zagorje“ Krapina	15
Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru	55
Veleučilište u Karlovcu	120
Veleučilište u Požegi	85
Veleučilište u Rijeci	65
Veleučilište u Slavonskom Brodu	69
Veleučilište u Šibeniku	91
Veleučilište Velika Gorica	114
Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	34
Visoka poslovna škola „Zagreb“	17
Visoka tehnička škola u Bjelovaru	48
Visoka škola za informacijske tehnologije u Zagrebu	15
Visoko gospodarsko učilište u Križevcima	44
Visoko učilište „Effectus“ – visoka škola za financije i pravo	30
Visoko učilište Algebra	15
	7201

Sažetak

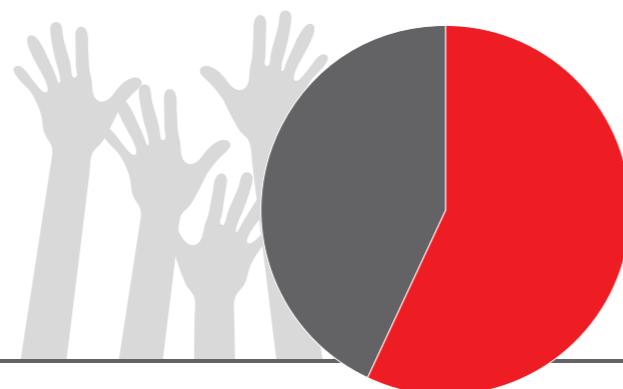
Online upitniku pristupilo je

7 201

ispitanika

Postotak odgovorenih upitnika (response rate) je

57 %¹

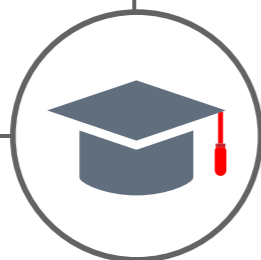

48,4 %
ispitanika završilo je
preddiplomski studij

51,3 %
ispitanika završilo je
diplomski studij

23,9 %
ispitanika završili su
stručne studije

75,8 %
ispitanika završili su
sveučilišne studije

¹ Anketa je poslana prema 12 759 studenata. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS) na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj 2016. godine diplomiralo je ukupno 32 895 studenata, što znači da je ovim istraživanjem obuhvaćeno 34 % populacije.

Postotak zaposlenih
godinu dana nakon
završetka studija je

85,6 %

Postotak zaposlenih
šest mjeseci nakon
završetka studija je

78 %

Nezaposleni kao glavni razlog svoje nezaposlenosti navode nedovoljnu ponudu poslova u struci (**49,1 %** ispitanika).

Najčešća strategija pronalaska prvog zaposlenja je preko Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (**25 %** ispitanika).

78,2 %
ispitanika zaposlilo
se u struci

21,8 %
ispitanika nije se
zaposlilo struci

Zadovoljstvo prvim
zaposlenjem

3,72

prosječna ocjena

Prosječna plaća:

najveći broj ispitanika -
46,4 %, ima plaću između
3.500,00 i 5.000,00 kn

Agencija za znanost i visoko obrazovanje

The Agency for Science and Higher Education

Donje Svetice 38, 10 000 Zagreb, Republika Hrvatska / Republic of Croatia

01/6274 800 www.azvo.hr